

Onze Vogels

62e jaargang no.6, juni 2001

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

Vogel

copy

TIMALIA

De redactie van de Speciaalclub van insecten- en vruchtenetende vogels wil in dit artikel een interessante groep vogels aan u voorstellen. Niet zozeer beschrijvend hetgeen voor de liefhebber ruimschoots voorhanden in de vele schitterende vogelboeken en uiteraard in dit prachtige maandblad *Onze Vogels*. In onze speciaalclub heeft het houden van deze moeilijkere soorten niet de hoogste prioriteit. Van veel meer belang is de fok van deze, veelal importvogels, om langs de weg van "vallen en opstaan" te komen tot voldoende "eigen kweek", hetgeen de import op zijn minst zal reduceren. Tot zover een vrome wens voor natuurliefhebbers en de liefhebbers van vogels.

Geen enkele vogelliefhebber zal de schouders ophalen bij het horen van de naam "Japanse nachtegaal". Desondanks merk ik vaak enige verwarring bij sommigen, als je opeens praat over een "timalie". Sedert 1988 houd ik de Japanse nachtegaal en het jaar daarop werd de timaliefamilie uitgebreid met nog een vrij gangbare soort, een koppeltje zilveroornachtgalen. Om u een indruk te geven van deze vogelfamilie geef ik eerst een globale kennismaking met aansluitend enkele fokverslagen van beide soorten, te weten de Japanse nachtegaal - *Leiothrix lutea* en de zilveroornachtgaal - *Leiothrix argenteauris*.
Bronvermelding voor het algemeen gedeelte: *The Birds of China*.
Encarta 98 Encyclopedie Winkler Prins Editie
Grzimek Het leven der dieren. Deel IX Vogels 3 - Timalia's en grasmussen II.
Met de bestudering van de timalia's komen we terecht bij de vliegenvangers.
De familie van de vliegenvangers - Muscipadidae - omvat een aantal groepen: de echte vliegenvangers, lijsters, grasmussen, timalia's plus nog enkele vormen.

Liocichla phoenicea
Foto: Cees Scholtz

Bruinkap jungletimalia
Foto: Jan Blasmaan

Nauw verwante onderfamilies van de timalia's zijn: papegaaisnaveltimalia's of diksnavelmezen, grondtimalia's, grasmussen, Australische zangers, goudhaantjes, hylia's en muggenvangers. Met betrekking tot de onderfamilie van de timalia's heeft de bekende ornitholoog Ernst Hartert ooit opgemerkt: "Als je het niet te classificeren weet, zeg dan maar dat het timalia heet."

Zo bezigen we een groep zangvogels die qua uiterlijk en vorm heel wat en tevens grote verschillen kennen. Sommige bezitten schitterende kleuren zoals karmijnrood, groen, olijfgroen en geel. De Garrulax, Liocichla, Mesia en Myzornis horen tot de mooiere soorten. Andere bezitten een lange en krachtige kromme snavel. Het zijn drukke vogels die zich ophouden in takken en op de grond, tussen dichte plantengroei, vooral in het lage struikgewas vlak boven de grond op jacht naar insecten. Het zijn alle insectenetters, hoewel sommige ook vruchten, bessen en zaden lusten. Met een hard stemgeluid kunnen ze luidruchtig tekeergegaan; vandaar misschien de Duitse naamgeving "Lärm-drossel" hetgeen zoveel betekent als: herrielijster, of de Engelse naam "Babbler" hetgeen vertaald kan worden als kletskaus.

Buiten de broedtijd worden ze regelmatig in troepjes of gemengde groepen opgemerkt in het tropische woud. In het fokverslag dat hierna volgt zal ik aangeven dat het in de broedperiode tot kwalijke gevolgen kan leiden als soorten bij elkaar gehouden worden zonder voldoende ruimte. Voorts zijn het standvogels, maar sommige verplaatsen zich wel voor wat betreft de hoogte afhankelijk van het seizoen. Ze blijven schuw en leiden een verborgen bestaan. Alle soorten bouwen een nest op of laag bij de grond, open en komvormig, soms bolvormig of overkoepeld met zij-ingang (half-open).

De familie van de timalia's omvat een groep van 272 soorten bosvogels; naast Afrika en Australië is Zuid-Azië het verspreidingsgebied voor de meeste soorten. Aan de westkust van Noord-Amerika komt slechts één timalia voor, de chaparraltimalia.

De onderfamilie timalia is in een zestal subfamilies te verdelen, te weten:

de jungletimalia - Pellorneini, de krombek- en winterkoningtimalia - Pomatorhinini, de boom- en meestimalia - Timaliini, de chaparraltimalia - Chamaeini, de spottijstertimalia - Turdoidini en de kaalkopkraaien - Picathartini. Tot zover het algemeen gedeelte.

Zilveroor - samenpaal 26 dagen oud
Foto: Jan Blasman

KWEEKVERSLAG VAN 2 SOORTEN NACHTEGALEN IN EEN TE KLEINE VLUCHT

In een flink begroeide buitenvolière van 4x1x2m waren een paartje zilveroor- en een stel Japanse nachtegalen gehuisvest. Het aangrenzende binnenverblijf diende enkel als voederplaats, daar de vogels meest buiten overnachtten. Ondanks de stevige begroeiing verstopte ik enkele mogelijke toekomstige nestgelegenheden met behulp van conifeertwijgen.

De bodem was bedekt met bladeren en rottend hout als "scharrelplek", tot groot genoegen van met name de Japanse nachtegalen. Alhoewel nauwelijks sprake was van geruzie, mag ik stellen dat de zilveroorman 'de baas' was.

Eind maart verkoos de zilveroor een open nestkast op 2m hoogte en de Japanse een oud merelnest op nog geen meter vanaf de bodem; beide ruim een meter uit elkaar. Jammer genoeg zaten beide nesten pal tegen het gaas aan, zodat ik 's nachts de buitenvolière afschermd met plastic.

Over het weer mag gezegd zijn dat we al aardig verwend werden door aangename temperaturen, benevens enige nachten lichte vorst met afwisselend ietwat regen.

Op 10 april lag één ei op de bodem (van welk stel?) en één bij de zilveroor in het nest.

Op 13 april had de zilveroor een compleet nest van 4 eieren (wit met bruine stippels). De pop broedde uitstekend en bij het verlaten van het nest nam de man het broeden ogenblikkelijk over.

Op 17 april had de Japanse ook één ei in het nest, maar de pop zette niet door. Op de 14e dag, gerekend vanaf

het derde ei, had de zilveroor 3 jongen; 1 ei bleek later niet volgroeid. Helaas lagen een dag later de 3 jongen dood op de grond. Het voer - hetgeen ik straks bespreek - was niet aangevoerd. Het weer was omstreeks 26/27 april minder fraai: kil, buig met af en toe ook aardig wat zon.

Heel snel ging de zilveroor weer in hetzelfde nest aan een nieuw legsel beginnen, te weten: het eerste ei op 3 mei; een legsel van drie in totaal.

De Japanse lieten niet lang op zich wachten en zo legde de pop op 6 en 7 mei.

Beide broedden prima, zodat netjes op de 14e dag na het laatste ei de jongen geboren werden: 19 mei 2 zilveroorjongen (één ei was weer niet volgroeid) en 21 mei de 2 Japanse.

Met de jongen van de Japanse nachtegalen ging het verkeerd. In de loop van de tweede dag verliet de pop het nest en ondanks het verschrikkelijk jagen van de man bleef het popje weigeren.

Daar het voederen binnen gebeurde, kon ik de Japanse rustig opwachten en zonder verder storen uitvangen. Dit paartje heb ik toen apart gezet in een belendend binnenverblijf in de overtuiging van: **NOOIT MEER TWEE BROEDENDE PAARTJES BIJ ELKAAR IN EEN RUIMTE!**

Op 24 mei kon ik de zilveroorjongen nog met moeite ringen. De ringen - maat 3.2mm - heb ik met viltstift zwart gemaakt en nadien nog overtrokken met ventielslang. Inspectie van het nest met eieren/jongen werd steeds beantwoord met stevig protest, maar het ringen verliep buitengewoon rustig en door een nauwe opening in het groen kon ik tot mijn geruststelling zien dat de ouders probleemloos de verzorging van hun jongen voortzetten.

Op 1 juni vlogen de 2 jonge zilveroren uit.

VOEDING

In mijn situatie zijn de oudervogels compleet gewend aan diepvriesvoedsel. Naast het universeel krijgen ze meelwormen, pinky's, krekels en bufalo's. Bij het uitkomen van de tweede ronde op 19 mei zag ik 's morgens de zilverooman, zeer tot zijn ongenoegen, van de zwarte bladluis van de vlierstruik pikken, hetgeen voor mij het teken was van jongen die voedsel behoeften. Alvorens naar het werk te gaan plukte ik een flinke portie beukenhaagbladeren die toen vol zaten met een wit-pluizig insect/plakkerige hoeveelheid groene eitjes van een bladluizensoort die door de nachtegalen graag opgenomen wordt. Dit naast een extra portie insecten en mieren eitjes uit de diepvries. Later die dag ben ik de groene bladluis gaan zoeken die toen ook volop aanwezig was. Runderhart, dat ik gewoon was te gebruiken, werd tijdens de opfok van de jongen niet meer aangeroerd door de oudervogels. Met meelwormen ben je al ietwat voorzichtiger om reden van het te broeds worden en pinky's lustten ze wel, maar ook niet van harte. Krekels bleken de lekkernij te zijn!!

Zilveroornachtegaal net uit het nest.
Foto: Jan Blasman

Aan elke portie die ik klaarmaakte, voegde ik vitaminen van een multi-preparaat en een mespunt mineralen toe. Tot zover de voeding.

Al snel begonnen de beide zilveroren weer met nestmateriaal (kokosvezel) te sjouwen en dachten op een afstand van pakweg 10 cm een nieuw nest te bouwen op een zeer ongelukkige plek. Na enkele dagen was ik het gedoe beu en bevestigde ik het oude nest nagenoeg op de plek waar beide actief waren. Tot mijn verbazing accepteerde het stel mijn idee en bij nestcontrole op 15 juni ontdekte ik 3 eieren, die naar mijn mening vanaf 12/13 juni bebroed waren, gezien de

"afwezigheid" van het popje.

Op 25 juni: één ei weg, maar ook één jong; op 26 juni het tweede jong. Dit keer dus niet geboren op dezelfde dag.

Deze ronde was er geen groene bladluis meer. Dus meer meelwormen, krekels, ietwat koolvis naast de mierenpoppen en na enkele dagen veel levende insecten uit de berm. De levende insecten deponeerde ik gewoon in de binnenvolière waar ze rond een looplamp op de vloer bleven tot de oudervogels en de jongen uit de eerste ronde ervan smulden.

Op de 4e dag heb ik ook deze jongen geringd en zonder problemen hebben ze op 9 juli het nest verlaten.

Om de Japanse nachtegalen nog een kans te bieden heb ik op 12 juli het koppel en de jongen van de zilveroor in het binnenverblijf geplaatst en de Japanse naar buiten. Beide paartjes begonnen weer met kokosvezel te slepen. In het buitenverblijf was qua nestgelegenheid niets gewijzigd. Binnen bevestigde ik voor de zilveroor in een hoek wat conifeer met enkele open kanariënesten. Al enkele dagen zat de zilverooman verwoed achter zijn zoon aan, terwijl alle nog schattig naast elkaar sliepen. De zelfstandige jongen verplaatste ik naar een aangrenzend binnenverblijf om geen risico's te lopen.

Na nog geen week zat het popje van de zilveroor bij tijd en wijlen op haar nieuwe nest. Binnen wel te verstaan! Op 23 juli lagen er 4 eitjes in het nest van de zilveroor. 6 Augustus werden twee jongen geboren, een ei was niet volgroeid en een was onbevucht. Geringd werd op 10 augustus.

Op 26 juli ontdekte ik bij de Japanse buiten 3 eitjes. Het stel had nu een andere nestplaats gekozen. Deze keer hoog in een open korfje: op het tounestje zat een ronding van kokosvezel en hierin bevonden zich, zoals reeds opgemerkt, 3 witte, bruingspikkelde eitjes. 7 Augustus werden twee jongen geboren, één ei bleek onbevucht te zijn. Ook bij de Japanse nachtegalen voerden beide ouders nu perfect; blijkbaar hadden beide de rust van het alleenzijn nodig om zich volledig op de verzorging te storten. Dit in tegenstelling tot het gebeuren in het voorjaar, toen ze hun territorium moesten delen met de zilveroor. Op 11 augustus kon ik de twee jongen met moeite ringen!

Zowel bij de zilveroor als bij de Japanse leverde het ringen geen enkel probleem op.

17 Augustus vlogen beide Japanse uit een dag later de zilveroorjongen. Bij de zilveroorjongen van deze ronde

zat een "hijger", die voortdurend piepte en zwaar ademde. Twaalf dagen na het uitvliegen lag hij dood in de volièrre, hetgeen ik had kunnen vermoeden. Met het overgebleven jong ging het ook al niet beter; de man voerde nog wel, maar pikte het agressief weg. Dit jong wilde maar niet zelfstandig worden. Een poging mijnerzijds met bijvoederen had evenmin succes.

Heel anders verliep de kweek bij Ben Doensen:

JAPANESE NACHTEGALEN

KWEKEN....??

JA, NATUURLIJK.....!!

Reeds meer dan 40 jaar houd en kweek ik vogels. Diverse soorten vogels heb ik in die jaren met succes op stok gekregen. Doch een soort wilde maar steeds niet lukken. De Japanse nachtegaal (*Leiothrix lutea*.) Niet met geweld, niet met liefde. Ze kregen, bessen, fruit, universeelvoer, vruchtenpaté, krekels, wasmotlarven, bufalowormpjes, meelwormen en pinky's. Dit alles werd verrijkt met Carmix. Ik ving vliegen, sprinkhanen en spinnen. Ze kregen van alles te eten. Soms had ik het idee dat de vogels beter aten dan mijn vrouw en ik. Waarom lukte het wel met de zilveroornachtegaal en niet met de Japanse??

Ook dit jaar weer. Eind maart, begin april. Het eerste nestje: 4 eitjes, waarvan 3 bevrucht. Mooi weer! Zoals gewoonlijk broeden zowel man als pop afwisselend. Na 13 dagen 3 mooie jongen in het nest. Er wordt goed gevoerd. Zowel door mij als door beide oudervogels. De jongen groeien goed, totdat die stortbui kwam. Nest weg. Jongen weg. Evenals het ouderpaar treurde ik niet lang. Een nieuw nest werd gemaakt. Ditmaal door mij versterkt met een oud stukje gaas. Het zal niet nog eens verregenen. Drie eitjes, 3 jongen. Het is inmiddels mei en we hebben een uitzonderlijk mooi voorjaar. Er zijn dagen van boven de 30 graden bij. De bloemen bloeien wat vroeger, de insecten laten zich wat eerder en talrijker zien. Dus wat kan er gebeuren?? Juist ja. Heel veel. We wonen in Nederland en als het even mooi is moet het gaan onwerner, vergezeld van hevige hoosbuien. Aangezien de beestjes niet konden zwemmen en het ademen werd bemoeilijkt door het water in de longtjes, verzopen ook deze prachtige jongen. Of het nu door deze droevige gebeurtenissen kwam weet ik niet, maar de medebe-

woners van de Japanse nachtegalen hadden geen zin om aan eigen gezinsuitbreiding te denken. De Verditer vliegenvangers koken toe hoe het ene nest na het andere zo hoopvol begon en later toch in diepe treurnis eindigde. Wegens genoemd feit besloot ik eind juni de Japanse het zelf maar te laten uitzoeken en toen deze weer eens een eitje hadden gelegd, (in het gerestaureerde oude nest), werden alle medebewoners uitgevangen en de deur van de volière geopend. Alleen de Chinese dwergkwartels mochten blijven. Die bleven toch wat over de grond scharrelen en hadden geen interesse de vertrouwde volière te verlaten. We hebben dan 29 juni en het eerste eitje was die ochtend gelegd. Vader nachtegaal had de geopende deur gauw gevonden en ging spoedig de omgeving verkennen. Regelmatig kwam hij weer terug om moeder de vrouw te vertellen wat hij allemaal meegemaakt had. Zijzelf toonde geen belangstelling voor de vrijheid en bleef fijn in de volière, zelfs als manlief bereid was om ook een paar uurtjes de 2 eitjes te verwarmen. Meer eitjes werden niet gelegd. Volgens mij waren de eitjes op, want de pop had dit jaar al totaal zo'n 12 eitjes gelegd.

Op 13 juli lagen er 2 jongen in het nest. Ook nu wilde de pop de volière niet verlaten. De man kwam wel ijverig aandragen met groene rupsjes, langpootmuggen, torretjes, spinnetjes en nog veel meer. De pop bleef volharden in het door mij verstrekte vertrouwde dieet. 14 Juli ligt er nog maar een jong in het nest. Daar gaan we weer dacht ik al. Vanavond maar de deur dicht en proberen vannacht de volgende teleurstelling te verwerken. Gelukkig heb ik beide toch maar niet gedaan. Het eerste niet gedaan, en het tweede niet hoeven te doen. Want vanaf dag 3 kreeg het popje in de gaten dat de deur openstond. Wat werd het jong verwend vanaf nu. Ook de mussen, de koolmezen en heggenmussen hadden de geopende deur ontdekt. De nachtegalen zochten hun voer buiten de volière en de gasten zochten het voer in de volière. Rare wereld waar we in leven.

Het jong groeide voorspoedig en werd 18 juli geringd met 3,2 mm. Ik wreef mijn handen in met gekneusd coniferengroen om de "mensengeur" van mijn handen te krijgen. (Kunnen vogels trouwens ruiken?) Het ringetje werd omwikkeld met bruine pleister, viesgemaakt met modder en vakkundig om het linkerpootje geschoven. Waarom links??? Omdat ik dat altijd doe. Ook met ringetje groeide het beestje goed. De door mij toegepaste afleidingstactiek had dus ge-

Nachtegaal
Foto: Cees Scholtz

werkt. Het groeide zelfs zo goed, dat het op 26 juli waagde het nestje te verlaten. Weg geborgenheid. De grote boze wereld in. Het is eigenlijk nog helemaal niet "klaar" voor het grote werk. Heeft geen staartje, kan niet vliegen. Kruipt wat onbeholpen door de laurierstruik en struikelt dan ook meteen over een blaadje. Het kan dus geen kwaad de deur nog een paar dagen open te laten staan. Wel zorg ik er nu voor dat door een plaat de onderste helft van de deur dicht is. Dus de invliegopening bevindt zich nu op 1 meter boven de grond.

Opmerkelijk is, nu het jong het nest verlaten heeft, dat de ouders hun actieradius verleggen tot maximaal 20 meter van het jong. Zaten ze eerst in mijn voortuin te zingen, te spelen en voedsel te zoeken tot op zeker 100 meter van het nest, nu bleven ze altijd binnen zichtsbereik van het jong. Nog 4 dagen heb ik het gewaagd de ouders te laten genieten van hun vrijheid. Het werd toen ook hoog tijd, want ook na het uitvliegen groeit het jong. Het krijgt zowaar al iets dat op een staartje lijkt. En hij fladdert al naar de grond. Omhoog gaat nog altijd via zijn eigen klimtechniek. Ook zie ik dat moeder nachtegaal alweer denkt aan verdere uitbreiding. Ze sleept alweer met gras- en kokosvezel. Dus hoog tijd om ze binnen te halen en te houden. Straks vinden ze de conifeer in mijn voortuintje een betere plaats om een nest te bouwen dan de nu toegevoegde laurierstruik.

Opmerkelijk is nu wel, dat het jong gebruik maakt van het nieuwe nest. Terwijl ik hem (is het een hij??) nooit in het oude nest heb zien terugkeren.

De ouders staan het wel toe zolang moeder nog geen eitje heeft gelegd. Daarna is het nest verboden terrein. De man nachtegaal heeft nu de totale verzorging van het jong op zich genomen en voert nog steeds. Na 10 dagen uitvliegen is het jong echt vliegensvlug en kan gericht opstijgen en landen waar hij wil en niet meer daar waar zijn kracht het begeeft, zoals enkele dagen geleden.

Ik schat nog een weekje en het is zelfstandig. Zal wel moeten, want de volgende ronde nachtegaaltjes staat al te springen om het benauwende ei-omhulsel te verlaten.

Al met al een leuk succesje.

Japanse nachtegalen kweken.....??
Ja, op natuurlijke wijze.

Tot slot wil ik de liefhebbers van deze schitterende vogels wijzen op onze bestandsregistratie. Van 21 vogelfamilies houdt de speciaalclub van insecten- en vruchtenetende vogels een registratie bij met als doel liefhebbers helpen met de kweek en hulp bieden bij het samenstellen van fokparen.

Voor het bestand van de timalia kunt U zich wenden tot de secretaris Pierre Heijenrath, tel. 045-5444138 of per e-mail: pierre.heijenrath@worldonline.nl In een volgend artikel wil ik twee andere timalies met kweekverslagen aan u voorstellen.

Redactie Speciaalclub van insecten- en vruchtenetende vogels

Tekst: Pierre Heijenrath

De Sperwer

Deze vogel is een roofvogel, of, wat aardiger gezegd, een stootvogel. Dit laatste woord is echter nooit ingeburgerd geraakt. Roofvogel is eigenlijk een onjuiste benaming; immers de vogel rooft helemaal niks; hij leeft van zijn prooidieren. Hij vormt met andere roofvogels de (gezondheids)inspectie van zijn leefgebied. Hij ruikt zwakke en overtollige vogels op. Dat dit in onze, menselijke, ogen wel eens slecht uitkomt, is de vogel zelf niet aan te rekenen. Hij doet waarvoor hij geschapen is. Het hoort er gewoon bij. In Nederland is zijn verspreiding beperkt tot de zandgronden en, van later datum, ook de duinen. Zijn jachtgebied moet afwisseling vertonen en bomen, vooral dennen, zijn nodig voor het maken van een nest. Sperwers jagen op kleine en middelgrote vogels. De man, die kleiner is dan de pop, (resp. 30 en 40 cm.) jaagt op kleinere prooien (tot de grootte van een merel) dan de pop (tot zelfs houtduiven).

Hij ziet er enigszins uit als een verkleinde uitgave van de havik, zij het dat de poten en tenen veel langer zijn. Zijn jachttechniek wordt gekenmerkt door verrassing; korte achtervolging en al of niet succesvol grijpen van de prooi. Soms eindigt een achtervolging tegen een raam en liggen jager en prooi bijna of helemaal dood op de grond. Sperwers leggen veel eieren, gemiddeld zes, maar van de jongen halen de meeste het tweede jaar niet. Hebben de jongen echter het eerste jaar overleefd, dan zijn de vooruitzichten op een langer leven flink gestegen.

Tekst en foto: Peter Otten

Handopfok voor astrilden

Het grootbrengen van jongen van deze vogels kan door Japanse meeuwtjes worden verzorgd. Bij soorten als de aurora-astrilde, die groter is dan het Japanse meeuwtje, kan men twee of drie van deze of van een kleinere afmeting, groot laten brengen door Japanse meeuwtjes. Succes bij het aldus opfokken zal afhangen van de bereidheid van de meeuwtjes om een eiwitrijk dieet te accepteren en te voeren. Ze voeden gewoonlijk hun jongen met weinig meer dan zaad en dat is niet voldoende voor de meeste astrilden.

Voor het voederen van kleine vinken wordt de opening van de voederspuit in diameter verkleind door een speld in de opening te plaatsen en verwarmt men de tuit. Aldus wordt de opening zo groot als de speld, als die verwijderd is. Kropnaalden kan ik niet aanbevelen. De jongen kunnen uitgebroed worden in een broedmachine die afgesteld is op 37,2°C, de luchtvochtigheid moet tussen 60 en 65 % liggen. De eieren worden drie keer per dag gekeerd en de jongen hebben zelden hulp nodig bij het uitkomen. Pas uitgekomen jongen blijven in een broedmachine met dezelfde temperatuur en we plaatsen ze in een bakje met keukenrolvellen.

Die soorten die hun kop bewegen als ze gevoerd worden, kan men het beste stil houden met de andere hand. Als het voer koud wordt, stoppen de jongen acuut met eten. Tijdens het voeren moeten we ervoor

zorgen dat het jong goed geslikt heeft, alvorens we de volgende portie geven. Pas uitgekomen jongen voeren we elk uur van 6 - 22.00 uur. Jongen die in het begin te klein zijn voor de spuit, kunnen we voeren met de platte kant van een tandenstoker. We brengen het hele uiteinde van deze tandenstoker met een beetje opfokvoer in de bek en als het jong begint te slikken, dan trekken we de tandenstoker voorzichtig terug en kan het jong het voedsel doorslikken. In dit stadium lijkt een volle krop op

melba-astrilde

een vette nek. Sommige jongen zullen zelfs met een volle krop nog bedelen, maar geef nooit te veel voedsel in één keer. Omdat pas uitgekomen jongen erg vatbaar zijn voor bacteriële en andere infecties; er is uiterste hygiëne geboden. Zet alles in de koelkast in een afgedekte verpakking. Bewaar nooit iets langer dan een dag, tenzij

dit in de diepvries gebeurt. Als 's avonds de jongen voor het laatst gevoerd zijn, moeten ze in het donker blijven, omdat de kroppen in het licht te snel leeg zijn. De eerste week van de handopfok is het moeilijkst en als deze periode voorbij is, kunt u zich wat meer op uw gemak voelen. De temperatuur wordt elke dag een graadje verlaagd, tot 25o C is bereikt.

Als de jongen een week oud zijn worden ze gescheiden in groepen van twee of drie jongen van gelijke grootte en elke groep wordt dan ondergebracht in een met grashalmen bekleed plastic bakje. Dit gras wordt elke derde dag vervangen. Een bakje water in de broedkast zal verdroging voorkomen. Als de jongen één week oud zijn, voeren we om de één tot anderhalf uur. Als de jongen in de broedmachine zijn geplaatst, zullen ze binnen een uur om voedsel bedelen als ze een trilling waarmemen van het nest. Het roepen van het eerste jong zal de andere aanzetten ook om voedsel te bedelen. Het voer moet warm zijn, niet heet, het voermengsel moet een consistentie hebben van dunne pap. Ik gebruik het navolgende opfokvoer:

Drie druppels zonnebloemolie.

Net voldoende eidooier en ook pindakaas om een theelepeltje voor 1/3 te vullen. Daaraan voegen we heet water toe en als deze twee ingrediënten zijn opgelost, voegen we droog opfokvoer en andere ingrediënten ongeveer een volle theelepeltje toe. Eenmaal per dag voegen we multivitamine toe.

De jongen hebben enig vet nodig, maar een ander voordeel is dat een beetje plantaardige olie de spuit uitsteking smeert en een vastzittend klontje voorkomt. Het voedsel wordt tweemaal per dag vers bereid en opgewarmd door een volle spuit au-

bain-marie op te warmen. We kunnen aan de zijkant van de spuit voelen met de lippen om na te gaan of een en ander te heet is of te koud. Als we voeren, stoppen we de punt van de spuit flink diep in de bek van de jongen op het moment dat ze gapen. Elke vogel krijgt dan een zacht duwtje op de zuiger achter in de bek en zo voeren we de een na de ander. Zo kan ook ieder zijn portie goed doorslikken. Op de leeftijd van een week krijgen de jongen 1 ml voedsel per

roodkopastrilde

elfenastrilde

Op de leeftijd van 7-9 dagen worden de vogels met gesloten ringen geringd. Hier past een waarschuwing: let op dat de ring niet naar voren schuift, want dan komen alle vier tenen naar voren te zitten. Bij twaalf dagen is dit niet meer moeilijk. In dit stadium komen de veren al goed door en de jongen

moeten dan elke twee uur gevoerd worden. Eens moest ik vogels vier uur alleen laten zonder voedsel. Als dit regelmatig gebeurt, is dit waarschijnlijk fataal.

De opvallende bolletjes van sommige astrilden zijn op de leeftijd van 18 dagen nog duidelijk te zien; de jongen staan dan op uitvliegen en springen uit de bakjes. Al twee dagen voor het uitvliegen worden de jongen extreem opletend en beginnen ze te knabbelen aan de harde stukjes in hun mengsel. Onmiddellijk na het uitvliegen wordt – voor en tijdje – hun behoefte aan eten geringer, maar dat wordt snel weer anders. Ze worden dan bijeengeplaatst en na ongeveer vijf dagen beginnen ze naar voedsel te pikken en proberen ze ook de zaden voor het eerst. We kunnen de jongen dan gekiemd en droog zaad geven met wat vocht gemaakt eivoer en een bakje water. Als ze twaalf dagen zijn, eten ze goed genoeg om langzaam minder te gaan voeren, drie keer per dag en daarna twee keer per dag. Ze worden dan in een kooi geplaatst die een warmtebron heeft. Een nestplaats is ook nodig; de jongen zullen er allemaal 's nachts in slapen. Dikwijls slapen een of twee jongen boven op de rest van de groep in het nest. Nog groene graszaden

strooien we op de bodem van de kooi en de vogels hebben niet alleen plezier van de zaden, maar ze knabbelen ook aan de halmen en eten het sap op dat eruit komt. Ook ander rijpend zaad kan gestrooid worden op de bodem. De jongen zullen er best van eten.

Als de jongen eenmaal goed eten, verliezen ze hun interesse in de spuit en in enkele dagen stoppen we dan langzaam met voeren. Ook hier is een waarschuwing op zijn plaats: het duurt echt langer dan twee weken (zoals veel populaire boeken zeggen) dat de jonge astrilden zelfstandig zijn. Het is raadzaam niet te vlug te zijn met de extra warmte te verwijderen of jongen warm te huisvesten. Deze beide omstandigheden hebben tot resultaat dat we zwakke jongen krijgen die het nooit goed zullen doen in de volière. Toen ik de vogeltjes grootbracht, moest ik regelmatig reizen en zelfs elders overnachten. Op deze uitstapjes werden de vogels in een kleine koelbox gezet, waarin ook een fles heet water lag, omrold met een handdoek. Het hele nest werd bovendien bedekt met een doek.

Drie weken na het uitvliegen werden de vogels buiten met nest en al in een opgehangen kooi van 1,2 m² gezet. Het zaad wordt in het begin op de grond gestrooid, zodat de vogels geen moeite hebben om hun voedsel te vinden.

Het zachtvoer wordt gegeven in de hun reeds bekende schaal. Evenals oude vogels geven de jongen de voorkeur aan zachtvoer en rijpend zaad. De meeste soorten zijn na vier maanden volledig op kleur.

Tekst en foto's Glen Holland (New Zealand)

Vertaling en foto's Peter Otten

keer, eventueel in drie porties, omdat een ml wat veel is om in één keer door te slikken. Bij tien dagen krijgen ze 1,5 ml per voeding (0,5 ml per keer) en bij veertien dagen is dat 2 ml, ook weer in delen.

Sommige astrilden, zoals papegaai-amadines, bedelen met hun kop en nek recht naar voren en omhoog en niet naar beneden gebogen, als bij veel astrilden, inclusief de mannikins. Als ze nog erg klein zijn, bedelen mannikins met de kop naar boven, maar als ze goed in de veren zitten, verandert hun houding met de kop naar beneden en de nek gedraaid, zodat de bek omhoog wijst. Als ze eenmaal deze houding (met de kop naar beneden) hebben aangenomen, begint bij Afrikaans mannikins ook de gewoonte om één vleugel recht omhoog te steken en wel die vleugel die aan de andere kant zit dan waar het voedsel wordt aangeboden. Dit dient om de andere jongen te domineren bij het voeren. Deze gewoonte maakt het noodzakelijk de jongen te scheiden. Meer dan vier jongen te-gelijk voeren wordt moeilijk, want ze steken allemaal een vleugel omhoog en klauteren over elkaar heen.

De meeste astrilden maken een gelijklinkend geluid "tsjit, tsjit, tsjit", als ze om voedsel bedelen.

GROENLINGEN

bruin, wildkleur, agaatpastel mannen

Eén van de meest gehouden en in volières gekweekte Europese wildzangvogels is wellicht de groenling. Ze bieden bovendien nog het voordeel dat er al verschillende mutanten in stammen van bestaan: bruin, lutino, agaat, satinet, isabel.

Sedert enkele jaren is ook met de pastel mutant goed gekweekt. Deze laatste is trouwens in Nederland ontdekt. Die pastelfactor kan worden ingekweekt in bruin, agaat en isabel, zodat de mutatiecombinaties wildkleurpastel, bruinpastel, agaatpastel en

isabelpastel worden gecreëerd. Eigenlijk is isabel ook een combinatie van bruin en agaat, maar dit geheel terzijde. De bijgevoegde foto's tonen een wildkleurpastel pop, een bruine pop en drie groenlingmannen: bovenaan een bruine, in het midden een klassieke wildkleur en onderaan een agaatpastel. Waarschijnlijk zullen in de toekomst nog wel meer mutaties of mutatiecombinaties ontstaan, zodat de kleurenkweek zo goed als verzekerd is.

Iedere vogelsoort ondergaat een positieve impuls als er een kleurmutant ontstaat, omdat de kwekers dan meer dan gewone belangstelling aan de dag leggen voor de betrokken vogelsoort. Misschien ligt hierin de verklaring voor de toch wel geweldige opmars van de mutatiekweek bij Europese wildzangvogels. Groenlingen zijn altijd al populaire vogels geweest, alleen was het vroeger een probleem om de jongen door de rui te krijgen. Met een regelmatige ESB3 30% kuur van 1 gram per liter drinkwater op preventieve basis is dit grotendeels te voorkomen. Zo'n preventieve kuur

neemt een vijftal dagen in beslag gevolgd door een vijfdaagse multivitaminenkuur. Ook het stringent schoonhouden van de drink- en badgelegenheid is een must. Dit is mijns inziens dan ook het enige nadeel dat aan groenlingen verbonden is, want voor de rest is het een vogelsoort die zelfs voor beginners ulterst geschikt is. Er zijn wel een aantal punten die de nodige aandacht verdienen, als u met groenlingen succes wil oogsten.

Zo is huisvesting van primordiaal belang: droog en rein zijn de slagwoorden die u in dit verband dan ook nooit mag vergeten. Mijn groenlingen zitten in kweekboxen van één meter lengte, één meter hoogte en een halve meter breed. Zo'n vluchtje volstaat voor een koppel.

Hierin zijn ze best te kweken, alleen moet u ervoor zorgen dat ze hierin alleen zitten. Lat u er ook op geen meerdere poppen bij elkaar te huisvesten want als u er zo mee wil kweken, dan loopt u het risico dat ze niet allemaal een nest zullen gaan maken maar wellicht allemaal wel gaan zitten broeden. Dat dit hinderlijk is voor

een vlotte kweek hoeft uiteraard geen betoog. Per koppel dus, dan weet u ook uit welk ouderkoppel welke jongen komen. Vanzelfsprekend is een correcte administratie altijd vereist net als bij alle vogelsoorten. Maar als u met mutanten bezig bent, is het van groot belang dat u exact weet wie uit wie komt.

Alle tot nog toe bekende kleurmutaties vererven geslachtsgebonden, d. w. z. dat poppen nooit split kunnen zijn, maar mannen kunnen uiterlijk wildkleurig zijn en tevens drager van één of meerdere kleuren.

Omdat groenlingen gevoelig zijn voor tocht en vocht, moet u ervoor zorgen dat ze beschut zitten tegen regen en wind. Mijn volière is aan de zijkanten en aan de rugwand volledig dichtgemaakt met plastic golfplaten en ook het dak is overdekt met zulke platen.

Omdat in de zomer, dus in de kweekperiode, de temperatuur nogal eens flink kan oplopen onder die platen, heb ik er bovendien een kokosmat opgelegd over de gehele lengte van de huisvesting. Dit verhindert grotendeels dat het broedsel verloren gaat, want groenlingen nestelen namelijk net onder het dak van hun verblijf.

Waarom ik ook veel aandacht besteed, is de reinheid van hun verblijf met name de zitstokken en de zandlade. Zitstokken moeten altijd netjes en vrij van uitwerpselen zijn. Zorgt u er ook voor dat ze goed vast bevestigd zijn, zodat een goede bevruchting mogelijk is. Om die reden mogen ze ook niet te dun, niet te dik en vooral niet glad zijn. In de vakhandel is standaardafmeting geribbeld rondhout te koop, zodat u ze alleen nog maar op de gewenste lengte hoeft te zagen. Als bodembedekking gebruik ik nog

steeds schelpenzand dat ik regelmatig (om de week) ververs. U kunt ook vloerdekkorrel, berkenhoutblokjes, rijnzand of houtkrullen gebruiken. Hoofdzak is dat u de zaak droog en net houdt. Hou er ook rekening mee dat u het afval op een legale wijze kwijt moet kunnen. Om ze hun nesten te laten maken voorzie ik mijn kweekboxen van grove dennentakken. Takken van ongeveer 30 cm lengte en in busseltjes gebonden worden in de hoeken van de kooi aangebracht. Om helemaal zeker te zijn dat er een degelijk nest wordt gemaakt, druk ik in de takkenbussels een kokosnestje, zodat ze een goede basis hebben. Ook een metalen nestkorfje met daarin een kokosnestje vormt een uitstekende en vooral betrouwbare nestgelegenheid.

Om het nest te construeren moet u de groenlingen een uitgebreid gamma aan nestmateriaal aanbieden zoals sharpie, kokos, gedroogd straatgras, worteltjes, watten, paardenhaar, paardenbloempluis,.... Zodat ze naar hartelust een eigen woninkje kunnen bouwen. Belangrijk is dat ze hun nest kunnen bouwen op een door hun uitverkoren plaatsje. Daarom doet u er goed aan ze op verschillende plaatsen bussels dennentakken aan te bieden. Als het nest afgewerkt is, zal al enkele dagen later het eerste eitje volgen. Voorafgegaan aan de nestbouw vindt het paringsritueel plaats wat u niet onopgemerkt zal blijven. Het mannetje zal namelijk trachten het popje te imponeren door haar met afhangende vleugels en opengespreide staart te achtervolgen. Dit doet hij om zo de gele buitenvlaggen van de vleugel- en staartveren duidelijk ten toon te spreiden. Groenlingen in topconditie zijn ook te herkennen aan hun quasi witte snavel. Vanaf het moment dat het eerste eitje wordt gelegd, vervang ik het door een kunstiteitje en als de pop eenmaal het laatste eitje van het legsel heeft gelegd, deponeer ik alle originele eieren tegelijk in het nest. Zo zorg ik ervoor dat na 13 dagen alle jongen tegelijk tevoorschijn komen. Anders is het laatste jonkie al onmiddellijk benadeeld. Zo rond de zesde dag kunnen ze geringd worden. Vier tot vijf jongen is een normaal aantal en in één kweekseizoen kunt u tot 3 broedsels verwachten.

Groenlingen beginnen namelijk vrij vroeg in het voorjaar al kweekriebels te krijgen. Als u ze een goede verzorging wilt aanbieden, mag u ook de voeding niet uit het oog verliezen. Een zaadmengeling alleen volstaat natuurlijk niet. Ik geef hen een wildzangmengeling die ik dagelijks aanvul

Charme groenlingpop

met een aparte zaadsoort als hennep, grijsgestreepte zonnebloempitten, cardi, boekweit, niger, teunis, witte en bruine perilla, lijnzaad, gepelde haver, cichorei, distelzaad,..... kortom iedere dag wat anders. Op deze wijze complementeer ik hun zaadmengeling zonder de procentuele samenstelling in het gedrang te brengen, want die aanvulling is echt maar een klein beetje, een dagelijks snoepje als het ware. Als in het voorjaar de takken van de bomen beginnen uit te lopen, geef ik hun iedere dag een tak met bladknoppen bijv. van els, berk, beuk, katwilg, pruimelaar,.... Verder geef ik hun ook zoveel mogelijk onkruiden: vogelmuur, herderstasje, kruiskruid, brandnetel, perzikkruid, boerenwormkruid, teunisbloem, paardenbloem, weegbree, distels,.... Allemaal onkruiden die u bijna overal en het geheel jaar door kunt verzamelen. Waar u zeer zeker op moet letten: verzamel nooit maar dan ook nooit onkruiden op plaatsen waar met sproeimiddelen is gewerkt. Want éénmaal vergiftigde onkruiden aan uw vogels verstrekken kan fataal uitdraaien voor uw gehele vogelbestand. Als u onkruid aan uw groenlingen verschaft, neem dan na enkele uren de restanten weg teneinde bederf te vermijden. Het is immers zo dat ze damontstekingen kunnen krijgen en dat kunt u maar beter voorkomen. Het eivoer dat ik verstrek is van eigen makelij en bestaat uit één hard gekookt eitje (10 min. Kooktijd) vermengd met 3 sneetjes bruinbrood. Het eitje gebruik ik helemaal, dus ook de schaal. Alles tezamen in de keukenrobot gemixt krijg ik een rui eivoer waaraan ik de ene dag een eetlepel miereneieren, de andere dag een eetlepel pinkies en de volgende dag een eetlepel buffalowormen toevoeg. Dan weer miereneieren et cetera. De insecten zijn diepvriesvoer, ik vind het handig en gemakkelijk. Kiemzaden geef ik nooit aan mijn vogels waarmee ik niet gezegd wil hebben dat het slecht voor ze is. Ik geef tweemaal per dag eivoer (te bewaren in de koelkast) en tijdens de kweek ververs ik het tot viermaal per dag om te vermijden dat het zuur wordt. Hoe vaker u vers eivoer geeft, hoe beter de jongen zullen worden gevoed, want het stimuleert de ouders om hun jongen te voederen. Groenlingen zijn beste ouders, soms worden ze zelfs gebruikt als pleegouders voor anders soorten wildzang, maar dat is stof voor een ander artikel.

Wie met zijn eigen gekweekte groenlingen naar de tentoonstelling wil, zal ze natuurlijk wel tijdig moeten wennen aan de kooi. Dat het geduld van de kweker dan wel eens op proef wordt

gesteld, hoort u er eigenlijk bij te nemen maar dat is dan ook het enige minpuntje. Om teleurstellingen te vermijden moet je ze wel eerst selecteren naar de kleur en de vorm. Egaliteit van kleur is daarbij van belang zowel bij de wildkleur als bij de mutanten. Agaat moet zo donkergrijs mogelijk zijn en bruin zo warmbruin mogelijk. In dit verband mag gezegd dat de bruine pop op de foto vlekkerig is, vooral op de borst laat de kleur wat te wensen over. Volledigheidshalve vermeld ik ook nog dat er zowel schimmels als intensieve vogels bestaan. Dit heeft ook zijn uitwerking op de vorm van de vogels. Het beste bewijs dat kleur en vorm voorlopig nog altijd samengaan zijn de zogenaamde Schotse groenlingen. Dit is echter geen apart ras of ondersoort, het zijn

en blijven Europese groenlingen alleen met dit gegeven dat de Schotse kwekers jarenlang alleen naar de vorm geselecteerd hebben en daarbij de kleur uit het oog verloren. Daarom zijn het overwegend grijsbruinachtige schimmelvogels met zeer lange bevedering. Toch ben ik ervan overtuigd dat we, mits een doorgedreven selectie toegepast, binnen een paar jaar groenlingen op de tentoonstelling kunnen brengen die én goed zijn van kleur én een forse geblokte vorm hebben. Probeer u het ook eens.

*Uitsluitend voor Onze Vogels
Guido Janségers, België
AOB-keurmeester Europese hybriden
en hoederachtigen*

Foto: Rudy Driesmans

Het blauwe grondduifje

Dit duifje - claravis pretiosa – behoort tot de grote familie kleine zaad-etende wilde duifjes die goed kunnen worden samengehouden in een gemeenschapsvolière. Samen met kanaries, vinkachtigen en exoten is het een mooie aanvulling.

Het is een vrij zeldzaam, zachtvaardig duifje niet groter dan 20 cm. Ook in de vogellectuur heb ik hierover niets kunnen terugvinden. Ze zitten nu in een beplante volière waar ze zeker voor nakweek zullen zorgen, als ze niet te veel gestoord worden. De eerste mislukkingen zijn vooral daaraan te wijten, want daar zijn ze wel erg gevoelig voor!

Bij aanschaf blijkt dat de seksen zeer verschillend zijn van pluimage. Iets wat bij de meeste duivensorten nogal eens wat problemen veroorzaakt. Nu is ook bij hen het verschil net zo groot als bij het meer bekende tamboerijnduifje. De duivertjes zijn erg kleurrijk, de duivinnetjes daarentegen zijn bruin gekleurd. Het geluid dat ze ten gehore brengen is bijna niet te horen; zo zacht is het. De naamgeving doet vermoeden dat ze veel op de grond vertoeven, iets dat ik bij mijn eerste kweek niet heb kunnen vaststellen. Ze werden door mij in het vroege voorjaar '96 aangekocht via een invoerder en eind maart in een grote beplante volière ondergebracht. Als medebewoners hebben ze een koppel bonte lachduifjes, kanaries, verschillende mutaties van groenvinken, zanglijsters en op de grond de gambelhelmkwartel, een familielid van de Californische kuifkwartel. Dit gaf geen enkel probleem.

De afmeting van hun verblijf is 3x17 m. Na drie weken was ik wel erg ongerust, want mijn duivinnetje was niet meer te zien. Ik ging een kijkje nemen of ik haar ergens dood zou aantreffen, maar tot mijn verbazing zag ik hoe ze, goed verborgen en door haar bruine kleur bijna niet te zien, plots van haar

nestje wegvloog. Ze had reeds twee mooie witte eitjes die wel groter waren dan ik had verwacht. Deze lagen in een klein nestje tussen een samengebonden bos van boomtakken. Later bleken ze bevrucht te zijn en er volgden goed uitzijende jongen, klein en donker van kleur. Dit voorval gaf dan ook een gelukkig gevoel vooral omdat dit nu weerom nieuw was bij het vele dat mij al gelukt is. Bij observatie zag ik hoe ook het duivertje zijn plicht volbracht bij het beurtelings broeden. Wel mocht ik bij hem de volière zeker niet betreden. Al was ik maar vooraan, dan verliet hij het nestje meteen. Wel ging hij nadien vrij vlug weer terug. De jongen groeiden zeer vlug. Toen ik ze na een week wilde ringen, bleken hun pootjes reeds te dik voor de 5,4 mm ringen. Ik maakte dus maar vlug dat ik wegwam, want het was overdag nog veel te koud om de jongen lang zonder hun ouders onverwarmd te laten. Na enkele dagen werd mijn geluk verstoord, want ik zag hoe beide ouders op een tak ver van hun nest in rust zaten. Hieruit kon ik vermoeden dat er iets niet in orde was en ja hoor, bij inspectie vond ik de jongen dood van de kou met nog een kropje vol eten. Ze waren verstoord? Of was de tijd aan gebroken om niet meer op het nest te blijven bij hun jongen? Later heb ik bij de daaropvolgende broedsels vastgesteld dat het duivinnetje zolang bij haar jongen blijft tot ze het nestje verlaten. Dus ze waren wel verstoord! Ik heb nadien gezien hoe enkele keren per dag een sperwer op de volière

aanvloog. Vanaf de meimaand is die gelukkig weggebleven. Ook werd het overdag wat milder, zodat de jongen wel iets langer warm bleven zonder dat een van beide ouders bij hen bleef. Het seizoen bracht mij een mooi resultaat van zes jongen op stok. Ook konden ze bij de ouders blijven zonder veel moeilijkheden. Helaas is er eentje gesneuveld.

Van de broedduur kan ik niet helemaal juist het aantal dagen vermelden, omdat ik ze uit voorzorg volledig met rust gelaten heb.. maar ik vermoed dat er ongeveer 14 dagen gebroed werd. En na een drietal weken verlaten de jongen het nestje. Behalve een kanarie- en volièremengeling strooide ik af en toe nog eens extra onkruidzaden op de grond. Groenvoer in de vorm van vogelmuur en sla waar alle bewoners verzot op zijn en zich tegoed aandaden, liet hen volledig onverschillig. Als nestmateriaal gaf ik klein gesneden heidekruid. In het begin van mijn artikel heb ik vermeld dat ik niets over hen heb kunnen vinden in de nodige lectuur. Zo kan ik u ook niet laten weten waar ze inheems zijn. Wel moet ik u beslist aanraden hen zoals de meeste exotische duifjes vorstvrij te laten overwinteren. Dan zullen ze u vele jaren van hun schoonheid laten genieten en de nakweek, iets waarnaar iedere vogelliefhebber moet streven zodat wij nimmer afhankelijk worden van invoer door wildvangst.

Andre Bruggeman

Succesvol met Goudvinken

De heer J.H.M. Dircks, voor een deel van zijn vollères. Achter het kunststof-gaas, zonder metaalglitter, zijn de vogels goed te zien.

Van 35 kweekparen "goudvinken" kweekte de heer J.H.M. Dircks uit Echt in totaal 280 jonge vogels. Daarvan heeft hij er 38 ingezonden naar de wereldshow, zowel in de wildkleur als in verschillende mutatiekleuren.

Hij kweekt goudvinken in de wildkleur, bruin, pastel, pastelovergoten en bruin-pastel.

Daarmee heeft hij niet alleen succesvol gekweekt, maar was met drie medailles op de wereldshow in Santa Maria da Feira in Portugal ook als inzender zeer succesvol.

De heer Dircks kweekt alleen goudvinken en heeft zich daarbij gespecialiseerd in topvogels.

Bij de door hem gekweekte goudvinken in de mutatiekleuren is het belangrijk, dat de kweker de verervingstheorie en de standaardseisen voor deze kleurmutaties kent.

Zijn recept voor de kweek ziet er als volgt uit.

De vogels zijn ondergebracht in een voliëre achter zijn woonhuis. Hier overwinteren de mannen en poppen gescheiden van elkaar. In de broedtijd heeft telkens een broedpaar de beschikking over een eigen voliëre. (190 x 75 x 200 cm).

Verder kweekt hij zijn goudvinken ook succesvol in broedboxen van 120 x 60 x 50 cm. De gelegde eieren verzamelt hij en legt deze terug, wanneer het legsel compleet is.

Daarmee bereikt hij dat de jongen gelijktijdig uit het ei komen. Kanariëkwekers gebruiken deze methode ook. De draadnesten die hij bij zijn vogels gebruikt, worden op zijn verzoek in een wat diepere versie uitgevoerd. Een kokosnestje vormt de grondbasis van het

In een serie van kleine portretjes willen wij de behaalde successen van enkele kwekers onder uw aandacht brengen. We kunnen niet ieder resultaat naar voren brengen en daarom zullen we een willekeurige greep doen in de uitslagenlijst uit Onze Vogels.

nest. Daaraan kunnen de mannen zoveel mogelijk en als ze willen plukken. De poppen kunnen hierop met kokosvezel hun nest bouwen.

Het voederplan is zeer afwisselend en daarbij dan ook voldoende voor alle voorkomende dingen. Het door hem verstrekte zaadmengsel wordt op zijn verzoek speciaal gemengd. Er zit haast geen raap- en witzaad in, maar wel een behoorlijke portie Mariadistelzaad, goed voor de bescherming van de lever. Verder alles wat in een wildzangmengeling hoort met daarbij gestreepte zonnebloempitten. Deze mengeling wordt het hele jaar verstrekt. Wanneer de vogels na de tentoonstellingen wat te vet zijn, wordt het voer alsmede de onkruidzaden gehalveerd.

Zijn eivoer draagt de naam eivoer met recht. Hij verhit een kop melk - H-melk = gesteriliseerde melk 1,5% in een pan. In deze hete melk roert hij een rauw ei - die hij daarvoor door elkaar gemengd had (wit en dooier) - tot zich onder voortdurend roeren een kruimelige massa gevormd heeft. Het eivoer

wordt dan afgekoeld en daarna wordt hieraan nog een beetje van het vitaminedoppreparaat "multivit" gemengd.

Driemaal per dag krijgen de kweekparen dit eivoer fris verstrekt voor het voeden van de jongen. Ruim voor de kweek worden zij met het eivoer vertrouwd gemaakt. De hoeveelheid benodigde eieren is steeds verschillend en afhankelijk van de hoeveelheid jonge vogels.

Zijn vrouw heeft een goede hand voor de verzorging van de vogels en daar is zij met recht trots op.

Voor goudvinken is het dierlijk eiwit in het eivoer een noodzakelijke bron. De vogels krijgen daarvoor nog meelwormen verstrekt zoveel als zij willen. Ook miereneieren worden rijkelijk aangeboden.

De heer J.H.M. Dircks is van mening dat de vogels zelf het beste weten welk voer zij de jonge vogels - in elk ontwikkelingsstadium - willen aanbieden.

Als groenvoer krijgen de vogels - gelang de tijd van het jaar - vogelmuur, paardenbloemen, kruiskruid et cetera. Boerenwormkruid pas dan wanneer de

plant totaal bruin is geworden.

Goede raadgevingen zijn te vinden in het boek 'Onkruiden' van de heer A.v. Mingeroot. Ook krijgen de vogels cichorei, steeds een blad per paar anders wordt de ontlasting te dun. Wortelen eten de vogels ook graag.

Takken van fruitbomen of boerenwormkruid etc. worden in de voliëre op kniehoogte op afstand achter een

Goudvink man in bruin pastel. Een aantal van deze vogels werden naar de wereldshow in Pescara gezonden. De combinatie van bruin en pastel toont in deze vogel een zeer heldere beige melanine. Ook de rode bevederingskleur ziet er "lichter" en helderder uit.

2

4

6

8

lat gestoken. De voliërbodem blijft vrij. De vogels krijgen eveneens kiemvoer verstrekt. Het handelt daarbij om een kiemvoer-mengeling waarin zich raapzaad, boekweit, zornepitjes, kardi, hennep, mungobonen en slazaad bevindt. Als tussendoortje krijgen de vogels lijsterbes- en soms kleine porties sesamzaad.

Twee- of driemaal in de week voegt hij vitamine toe aan het drinkwater. Hiervoor gebruikt hij vitavol-plus. Bij extra koude dagen in de winter wil hij ook wel eens honing aan het drinkwater toevoegen.

Voor een optimale rode bevedering neemt hij van Bogena 1 gr intensief op een liter water en verstrekt dit vanaf het begin van de rui. Een hogere dosering leidt naar zijn ervaring ertoe, dat het rood in de rug zichtbaar wordt en dat is niet gewenst.

Zijn bruinpastelpoppen krijgen echter Quiko-beta caroteen. Met deze onderlinge verschillende toepassingen heeft hij goede ervaringen opgedaan. Met elkaar in verband staat dat daarbij ook geselecteerd dient te worden.

Om een optreden van cochidiose en het daarbij eventuele verlies van zowel jongen als kweekkoppels tegen te gaan wordt meermaals per jaar een kuur van ESB3 verstrekt.

Verkort weergegeven het succesrecept van de heer J.H.M. Dircks in zijn "goudvinken" kweek.

Tekst en foto's: Paul Pütz
Vertaling: Gea Stoop

- 1 Goudvink wildkleur, man
- 2 Goudvink bruin, pop
- 3 Goudvink met pastel overgoten, door de pasteleigenschap is hierbij het zwart in de vleugelpennen grauw van kleur geworden. De juiste standaardbeschrijvingen kunt u nalezen in de standaardreizen van de Europese Cultuurvogels.
- 4 Goudvink pop overgoten met pastel. In deze zij-aanzicht is bijzonder goed de grauwe kleur van de vleugelpennen te zien.
- 5 Goudvink wildkleur, pop
- 6 Goudvink bruinpastel, pop
- 7 Een bonte "goudvink" is niet zo vaak te vinden. Snavel, kopbevedering maar ook delen van de donsbevedering is bont.
- 8 Goudvink bruin, man, vererving is recessief en geslachtsgebonden. De zwarte bevedering - van de wildkleur goudvink - is nu donkerbruin. Ook aan de snavel en de pootjes is het goed te herkennen.

1

3

5

7

Over kanaries gesproken

SCOTCH FANCY

Twee jaar geleden vond ik dat er weer eens een wisseling van rassen moest plaatsvinden. Dat doe ik om de paar jaar, de ruimte is ook in een stad als Den Haag beperkt, al heb ik dan een benedenwoning met een daarbij behorende tuin. Een gedeelte van die tuin is vogelruimte en dat gedeelte is zeer goed ingedeeld. Mensen die bij onze vogels komen kijken verbazen zich telkens weer over de indeling van onze broedkooien en vluchtruimte. Maar we kweken met zijn tweeën en de oudste heeft de meeste ruimte. Dus ik wissel om de zoveel jaar. Nu de scotch fancy, ik vind het in tegenstelling tot de Belgische bult – die een houding heeft als een doodgraver - een sierlijke vogel en zoals u van mij gewend bent, ben ik weer naar allerlei informatie op zoek geweest. Oude en nieuwe boeken, Onze Vogels en diverse kwekers en internet.

In tegenstelling tot de crest kom ik in oude bladen van 1800 tot 1900 weinig tegen over de scotch. Wel dat hij is gebruikt om rassen te verbeteren en dat men boos is vanwege een onjuiste beoordeling en men daardoor bang is dat het ras verloren zal gaan. Wat ook bijna gebeurd is, omdat de kwekers niet meer wisten waar

men aan toe was. Er waren te veel types in omloop, naast de The Girvans, de Glasgow Don en de Glasgow fancy kende men o.a ook nog The bird o'circle en gelijk als zijn Belgische stamouders one of the birds of position. Hierdoor was ondertussen een schril contrast ontstaan tussen de scotch enerzijds en aan de andere kant de border, de york, de Lancashire ect. Het ideaalbeeld was een vogel die van de top van de snavel tot het puntje van zijn staart de vorm van een cirkel moest hebben en hoe perfecter de cirkel, hoe hoger de punten waren. Zelfs met de data over wanneer wat gebeurde zijn de schrijvers het oneens; bij de een is het 1800 en bij de ander 1900.

De invoer van vogels ging zoals we weten via havens en zeelieden vanuit verschillende landen. Zo kunnen we de ontwikkeling van dit ras terugvinden aan de westkust van Schotland in de havenplaats Girvan. Vandaar dus ook zijn eerste en oudste naam The Girvan. In deze plaats was men reeds bekend met de vogelkweek en men begon daar het type te verbeteren. Aan deze verbeteringen namen ook kwekers uit de regio deel en gaven zo elke verbetering weer een eigen naam. De Glasgow Don bleek daardoor geen houdbare naam te zijn

en in 1890 ontstond zijn definitieve naam de scotch fancy. Onderling bleef men nog zeer verdeeld over het uitzien van het ideaalbeeld. Allerlei selecties van kruisingen werden doorgevoerd die het ras niet echt bevoordeelde en zo ontstonden negen verschillende types. De bijnaam bird o'circle was verkregen door de kruising van de grote Gentse en de kleine Brusselaar. Men voerde zelfs kruisingen door met de Zuid-Hollandse frisé. Door de onvrede van deze verscheidenheid in types nam de belangstelling enorm af. En stond de scotch op uitsterven.

Altijd zijn er dan toch weer personen die in zo'n geval gemotiveerd worden om dat te voorkomen en zo ook bij de scotch fancy. Het ras leefde weer op en in 1970 kreeg het ook een eigen Association, de "Old Canary Varieties Association". In 1971 werd tijdens een congres de standaard voor de scotch aangenomen die gebaseerd was op de Glasgow Don. Dit maakte meteen een eind aan allerlei nog bestaande onvrede; er was nu één geldend type gekomen.

Helaas wordt anno 2000 nog steeds het juiste type niet echt goed gebracht. Dat is meestal het niet bekend zijn van een kweker die van de vogel gecharmeerd is en daarmee kweken

wil. Wel van af nu heeft u alle informatie bij elkaar, van af toen tot nu.

Een heel belangrijk onderdeel van de scotch, die bepalend is als kwaliteit, is zijn hopsprong. Een kenmerk die een kweker met training en veel geduld erin heeft weten te brengen. Wat is nu die hopsprong, die bij veel vogels nog steeds ontbreekt?

Van de scotch vragen we een halve-maanhouding aan te nemen met de staart onder de stok door. Deze houding moet er zo in zitten dat de vogel ook deze houding aanhoudt als hij van de ene stok naar de andere stok overspringt zonder zijn vleugels te gebruiken. In de koepelkooi zitten hiervoor twee zitstokken en tijdens een keuring zou de beste van dit ras – dus die ook deze hopsprong kent – de winnaar moeten zijn. Echte raskenmerken moeten de doorslag geven, als we moeten kiezen uit meerdere.

Voor de vorm is de halve maan het belangrijkste kenmerk. Zowel aan de buitenzijde als de binnenzijde mooi afgerond. Staart onder de stok eindigend in een V, een goede scotch heeft altijd een iets vuile staart en mag daarop niet bestraft worden. Veel sproeien is daarom een vereiste om toch een schone vogel te brengen.

De lichaamsvorm moet slank zijn; een te volle borst verstoort het halve-maan-model. Er kan dan verwarring ontstaan - als de vogel geen goede houding wil aannemen - met de Mûchener. Een Mûchener heeft iets weg van de scotch, maar zijn borst is iets voller en zijn staart steekt niet onder de stok door. Daarom is het nodig dat er duidelijke verschilpunten zijn in raskenmerken. Zo'n borstlijn is dan ook duidelijk een verschilpunt; er mag geen verstoring zijn in die cirkel.

De schouders moeten smal en ook mooi afgerond zijn zonder onderbreking. Een duidelijk verschil weer met de Belgische bult. Hier moeten de schouders breed en hoekig zijn en een lichte inzinking laten zien.

De kop van de scotch moet klein en ovaal zijn en de hals lang en slank, die breed uiteenvloeit in het lichaam.

De vleugels zijn in verhouding met het lichaam wat lang maar liggen goed aangesloten. Bij een gladbevederde vogel in werkhouding zullen de vleugels niet geheel aaneengesloten liggen en kunnen de vleugelbogen wat zichtbaar zijn. Ook kan de borstbevedering in de werkhouding iets open staan, wat is toegestaan.

De staart is in verhouding tot het lichaam lang en wanneer de vogel een goede werkhouding aanneemt, ziet men net zoveel boven de stok als onder de stok uitsteken.

De grootte van de vogel is 17 cm. Hieraan moet goed de hand gehouden worden, anders krijgen we zoiets van is het een grote hoso of een kleine scotch. Een keurmeester moet gaan zoeken waarbij de vogel het dichtst hoort - de scotch of de hoso - alle rubrieken worden bekeken en waarin de meeste punten gevonden worden, zal als zijnde dat ras gekeurd worden. (te veel worden maar ik vind geen beter alternatief) Een slechte zaak vindt u niet, maar u zendt het in en u wilt het gekeurd hebben.

Willen we streven naar een goed model van beide zijden, dan kunnen we nu dus iets van elkaar verwachten in de toekomst.

De pootjes zijn lang - hier ziet men de invloed van de grote gentse - en licht gebogen en daarbij blijft het bovenbeen iets zichtbaar.

Voor een goede werkhouding heeft de kweker veel geduld nodig. Het kweken met deze vogels moet daarom niet lichtzinnig genomen worden. U moet bij houdingrassen verhoudingsgewijs meer tijd steken dan in sommige andere rassen. Training door u met de vogel bepaalt de kennis en het op de juiste manier bezig zijn met de vogels. Waardoor de waardeering door uw inspanning - eigenlijk gezamenlijke inspanning - hoger gewaardeerd zal worden.

De training van de scotch is heel belangrijk en gebeurt in een kooi waarin twee stokjes zitten. De dikte van het stokje is 12 mm en de onderlinge afstand, die heel belangrijk is voor de juiste hopsprong, is 12 cm. De vogel moet in volledige werkhouding kunnen overspringen naar de andere stok. Kunt u zich voorstellen hoe zo'n sprong er dan uitziet?

Welnu, u gaat met de vogel aan het trainen in de kooi, door bewust de vogel te laten overspringen van het ene stokje naar het andere door middel van een trainingsstokje waarmee u de vogel activeert tot springen. Bij het neerkomen moet de vogel blijf geven van zijn kwaliteit, het daarbij doorbuigend neerkomen en het onder de stok trekken van de staart in een beweging zonder zijn vleugel te gebruiken. De training is dagelijks ongeveer een half uurtje en na een week moet de werkhouding er zijn.

De voorkeur bij de kweek is koppels-gewijs en intensief x schimmel of kort bevederd x lang bevederd. Over het grootbrengen van jongen gaan ook verschillende verhalen; de ene zegt dat het slopers kunnen zijn van de jongen en de ander weet daar niets van. Ik denk dat het een kwestie is van ondervinden en aanschaffen van goede vogels; koop iets minder en dan goed. Mijn ondervinding was een koppel goed en een koppel redelijk. Het eerste nest jongen werd omgebracht bij dat koppel toen de jongen wilden uitvliegen en het bleef bij dat ene nest. Ik heb er een koppel bijgekocht, dit jaar doen beide koppels het. Ik heb 3 jongen en een nest dat op uitkomen staat, tijdens het schrijven van dit verhaal. Frappant vind ik wel dat er jongen zijn en net drie weken oud die nu al de houding gaan aannemen

Rest mij nog te vertellen in welke kleuren de scotch fancy gebracht mogen worden, bont en alle kleuren behalve rood. Lipochromkleuren moeten egaal verdeeld zijn.

Succes met de training,
Gea Stoop

Foto: Piet Zwinkels

Ter aanvulling op de Crest

De tekeningen die mij aangereikt zijn door de heer Ooijen, zijn gemaakt door de heer Jo de Loof uit Hellevoetsluis. Deze tekeningen zijn van uit Engeland via België weer terug in Nederland gekomen.

Meneer de Loof - momenteel gestopt - is een enthousiaste crestman en hij vertelde mij nog ter aanvulling van mijn verhaal van de crest dat men met de dubbele kuifactor niet te lang moest doorgaan. Niet meer dan 2 x en zeker niet als de goede kuif bereikt is. Gaat men dan toch nog door dan ontstaan er kale plekken in de nek die we kennen bij de Duitse kuif. Daarnaast moet men goed opletten dat de pit goed in het midden zit. Hier staat en valt toch de goede crestkuif mee. Is de juiste kuif bereikt dan ontstaan ook de gewenste haneveren.

Gea Stoop

De praktijk

Deze keer iets over de kweek van satinet met roodivoor- intensief en schimmel. Deze vogel ziet men nooit in groten getale op de tentoonstellingen, eenvoudigweg omdat deze kleurslag niet zo gemakkelijk te kweken is. Alleen de gespecialiseerde liefhebber met een voldoende aantal broedkooien met deze vogels ziet kans om een goede stam op de keurtafel te brengen.

Om satinetten te kweken moet men gebruik maken van de klassieke kleuren bruin of isabel. Dit om een goede rugdekbestreping te krijgen en vervolgens te behouden. Kweekt men satinet x satinet, dan vervaagt toch wel de bestreping.

De satinetfactor verdringt de bruine phaeomelanine en er verschijnt een pigmentvogel met rode ogen met als bestreping de bruine eumelanine. Deze eumelanine op een rood of roodivoor rugdek als ondergrond is minder duidelijk te zien dan op een witte ondergrond, de zogenaamde zilver-satinet dominant of recessief. Vandaar dat de klassieke lijn gevolgd wordt. Willen we na verloop van tijd een stam opbouwen uit deze kleurslag, dan kunnen we het eerste jaar beginnen met een satinet met roodivoor schimmelman x rood met bruin intensieve poppen.

Hieruit komen te voorschijn: satinet met roodivoor schimmel- en intensieve poppen.
rood met bruin/ivoor/satinet intensief en schimmelmannen.

Het begin is er en met een beetje geluk kun je al met een satinet met roodivoor pop of een goede roodbruine man op de tentoonstelling spelen.

Het tweede jaar kan men dan een goede bruin met rood/satinet/ivoor man koppelen aan een satinet met roodivoor pop uit de andere nesten. En nu rollen er al meer satinetten uit deze samenstelling, zowel mannen als poppen. Let maar op:

poppen: bruin met rood, bruin met roodivoor, satinet met rood, satinet met roodivoor zowel intensief als schimmel.
mannen: bruin met rood/ivoor/satinet, bruin met roodivoor/satinet, satinet met rood/ivoor, satinet met roodivoor zowel schimmel als intensief.

Deze uitkomst biedt de mogelijkheid om diverse soorten op een tentoonstelling te spelen, als de kwaliteit goed is nl.:

bruin met rood intensief mannen
bruin met roodivoor intensief mannen
bruin met rood schimmelpoppen— bij voldoende bruinbezit
bruin met roodivoor schimmelpoppen— bij voldoende bruinbezit

satinet met rood intensief mannen
satinet met roodivoor intensief mannen
satinet met rood schimmelpoppen— bij een goede schimmelverdeling
satinet met roodivoor schimmelpoppen— bij een goede schimmelverdeling.

Om de kwaliteit van het ivoor op peil te houden moet er regelmatig van de originele rode lipochrome bijkleur gebruikt gemaakt worden, dus een bruin met rode man of een satinet met rode man.

In plaats van de bruin met rood intensieve pop, kunnen we ook starten met een zwaar bestreepte isabel pop; met andere woorden isabel poppen die niet geschikt zijn als tentoonstellingsvogel, aangezien we hier over een goed vloeiend rugdek spreken. Nogmaals, het is niet zo eenvoudig om een goede rugdekbestreping te krijgen op een ivoor met rood rugdek, doch de aanhouder wint.

Tekst: J.M. Donners, Buchten-Born
Foto: Johan van Maelen

Tirica parkiet

(*Brotogeris tirica*)

Deel 6

Algemeen

Deze soort heeft geen ondersoorten.

In het wild

De soort is not globally threatened (Del Hoyo, 1997), niet wereldwijd bedreigd en is geplaatst op Appendix II van CITES. Deze soort komt, net als bijvoorbeeld de kanarievleugelparkiet (*Brotogeris chiriri*), voor in de nabijheid van mensen (Arndt, 1986).

Importen/exporten

Er zijn mij geen importen naar Europa bekend van deze soort in de laatste tien jaren. Van september 1997 tot september 2000 werden er in ieder geval geen tirica parkieten met een Nederlandse CITES invoervergunning in de Europese Gemeenschap geïmporteerd.

Kweekresultaten in gevangenschap

De tirica parkiet is één van de makkelijkst te kweken *Brotogeris* soorten. Rond 1990 was een drietal kwekers in Noord-Brabant actief met deze soort, en wisselden hun vogels uit. Veel van de tirica's die we nu in gevangenschap hebben, gaan op de één of andere manier terug op die groep. Het is moeilijk om in te zien of inteelt een probleem is bij deze soort, maar vooralsnog lijken er geen schadelijke lichamelijke kenmerken te zijn ontstaan. In ieder geval negen Nederlandse kwekers boekten met deze soort succes in de laatste tien jaren, maar waarschijnlijk wel wat meer. Zelf kweekte ik van twee paren zes jongen, waarvan twee in de tweede generatie. Een probleem bij deze soort is de agressie jegens de jongen, waarmee meerdere kwekers ervaring hebben. Dikwijls kan zonder problemen de boosdoener (meestal de pop) worden weggenomen, waarna de partner de jongen alleen opvoedt.

In Puerto de la Cruz op Tenerife werden in 1990, 1991 en 1996 jongen gekweekt. De dierentuin van Krakow in Polen kweekte deze soort in 1990, 1991, 1993 en 1994 (Olney, 1992, 1993, 1995, 1997, 1998). Het Loro Parque en Vogelpark Plantaria in Kevelaar, Duitsland hebben deze soort in de collectie (pers. obs.), als enige Europese tuinen.

Leeftijd

Bij een Duitse kweker leeft een tirica parkiet al twaalf jaar. Deze mannelijke vogel was al drie jaar toen hij daar aankwam.

Literatuur

Amdt, 1986

T. Amdt. 1986. *Südamerikanische Sittiche*, Band 5. Horst Müller-Verlag, Bomlitz.

Del Hoyo, 1997

J. del Hoyo, A. Elliott & J. Sargatal (eds.). 1997. *Handbook of the birds of the World*. Vol. 4. Sandgrouse to Cuckoos. Lynx Edicions, Barcelona.

Olney, 1992

P. J. S. Olney, P. Ellis & F. A. Finken (eds.). 1992. *International Zoo Yearbook* Vol. 31. Zoological Society of London, London.

Olney, 1993

P. J. S. Olney, P. Ellis & F. A. Finken (eds.). 1993. *International Zoo Yearbook* Vol. 32. Zoological Society of London, London.

Olney, 1995

P. J. S. Olney, F. A. Finken & L. Davolls (eds.). 1995. *International Zoo Yearbook* Vol. 34. Zoological Society of London, London.

Olney, 1997

P. J. S. Olney, F. A. Finken & L. J. Davolls (eds.). 1997. *International Zoo Yearbook* Vol. 35. Zoological Society of London, London.

Olney, 1998

P. J. S. Olney, F. A. Finken & L. J. Davolls (eds.). 1998. *International Zoo Yearbook* Vol. 36. Zoological Society of London, London.

Prante, 1999

J. Prante. 1999. *Der Tirikasittich- Haltung und Zucht*. Papageien 1999-2-47/50.

Snoek, 1991a

P. W. Snoek. 1991. *Eerste eigen kweek met de Tirica-parkiet*. Onze Vogels 1991-4-156/157.

Snoek, 1991b

P. W. Snoek. 1991. *Eerste eigen kweek met de Tirica-parkiet*. Parkieten Sociétéit 1991-7/8-242/244.

Tekst: Dinand Derks

Foto's: Piet Zwinkels

KALENDER 2001

Agaat putter

(*Carduelis carduelis*)

Het soort *Carduelis carduelis* omvat 12 ondersoorten, waarvan de kleine putter (*Carduelis c. britannica*), de bloemputter (*Carduelis c. carduelis*), de grote putter (*Carduelis c. major*) en de grijskop putter (*Carduelis c. caniceps*) de meest bekende zijn.

De putters zijn te vinden in geheel Europe, (m.u.v. het hoge Noorden), West Siberië, Rusland; centraal Azië en het Noorden van Afrika.

De kleine putter, welke vrij algemeen in Nederland voorkomt meet ongeveer 12,5 cm en werd voorheen het meest gehouden. Daarnaast was het de bloemputter, iets feller gekleurd en iets groter, die veel aandacht kreeg. Toen echter de grote putter bij de liefhebbers in beeld kwam, wilde elke putterkweker deze prachtige vogel wel hebben. Op dit moment wordt de grote putter het meest gehouden door de liefhebbers van Europese Cultuurvogels. Met zijn 14 tot 15,5 cm is het de grootste putter en door zijn heldere kleuren ook de meest aansprekende. De wangen zijn nagenoeg wit en de flanken en borsttekening zijn lichtbruin. De kleine putter heeft een bruine waas over de witte wangen, het bruin in de borst en flank is vrij donkerbruin.

Bij onze Zuiderburen wordt de putter distelvink genoemd. Onze benaming putter hebben ze gekregen toen ze vroeger nog als enkeling in een klein kooitje werden gehouden. Putter bleken zeer behendig met hun pootjes en snavel. Om te kunnen drinken bleken ze in staat om een vingerhoedje aan een touwtje op te trekken, aan dit "putten" danken ze dus hun benaming.

Gelukkig is het lang geleden dat putters in kleine kooitjes worden gehouden. Tegenwoordig worden ze in voliëres ondergebracht en het broeden met putter gebeurt in de meeste gevallen in ruime broedkooien. Putters zijn betrouwbare broedvogels en met recht aangemerkt als cultuurvogel.

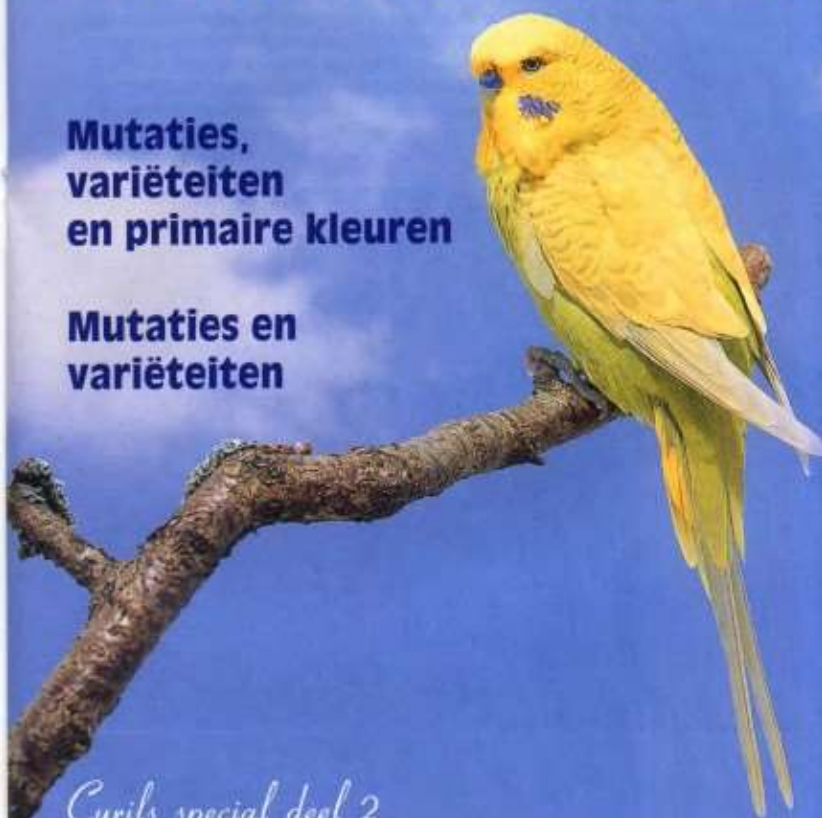
Bij de putters zijn inmiddels diverse mutaties bekend, om er enkele te noemen: bruin, agaat, pastel en geel. In de standaardisen van de NBvV, die in nauwe samenwerking tussen de TC van de Speciaalclub Europese Cultuurvogels (TC-SEC) en het bestuur van de KMV-TP tot stand is gekomen, worden alleen mutanten van de kleine putter beschreven. Het verschil tussen een kleine agaat putter en een grote agaat putter zit hem eigenlijk alleen in het formaat. De putter op onze kalender is een prachtige agaat, waarbij niet is vast te stellen of het de kleine of grote putter betreft omdat het formaat niet duidelijk is. Onze putter laat echter nog iets bruin zien in de wang, wat er op zou kunnen wijzen dat het een kleine putter is. Mijn gevoel zegt echter dat het een grote putter betreft.

Hans Klören

DE FASCINERENDE KLEUREN BIJ GRASPARKIETEN

**Mutaties,
variëteiten
en primaire kleuren**

**Mutaties en
variëteiten**

Cyrils special deel 2

Deze Grijsvleugel-Groene man is een van de vele variëteiten en mutaties bij Grasparakieten. Evenals bij de Cinnamon is de diepte van de lichaamskleur 50% minder en geeft hier, anders dan bij de Cinnamon waarbij de vleugel bruin is, de vleugels een grijze kleur. De Grijsvleugel-variëteit is recessief en beide geslachten, man en pop, kunnen zichtbaar Grijsvleugel maar ook split voor deze eigenschap zijn.

Een mutatie is een genetisch toeval waarbij een gen of chromosoom vóór de bevruchting wordt gewijzigd. De erfelijkheid van hoe de kleuren en variëteiten ontstaan bij Grasparakieten is een fascinerend onderwerp op zich. De Wetten van Mendel inzake de erfelijkheid vormen nog steeds de basis van de genetica bij Grasparakieten. Rond 1900 pasten Dr. H. Duncker en C. H. Cremer in Duitsland Mendel's theorie toe op Grasparakieten en deze wetten werden algemeen geaccepteerd door de liefhebbers om de karakteristieke kleuren van het nageslacht te bepalen bij een beoogde paring. Een gedegen, wetenschappelijk gefundeerde studie over dit onderwerp zou een apart artikel vereisen, of zelfs een boek. Iedere kweker die van plan is zich te verdiepen in

speciale kleuren en lijnenteelt, zal in een goed boek moeten investeren dat voorziet in de benodigde kennis. Het zou verder van voordeel zijn lid te worden van een speciaalclub voor Grasparakieten die aangesloten is (in Amerika) bij de American Budgerigar Society. (In Nederland is binnen de NBvV de Parkieten Speciaal Club actief (PSC.). Noot vd vertaler.) De meeste kwekers willen simpelweg maar één variëteit kweken van een attractieve, interessante kleur. Alle kleurmutaties en -variëteiten hebben een genetische achtergrond en wat volgt is slechts een simpele versie van de erfelijke karakteristieken van de verschillende chromosomen. Ik moet benadrukken dat het "mischen" van genen niet zo eenvoudig is. Genen kunnen zijn:

DOMINANT:

Het gen van een dominante eigenschap kan zowel enkel als dubbel aanwezig zijn, hetgeen slechts te achterhalen is door middel van een proefparing aan een fokzuivere wildkleur. De dominante mutatie kan vervolgens ook "split" zijn voor een recessieve mutatie en zelfs voor meerdere andere van zulke mutaties. Anderzijds kan een normaal-ogende vogel nooit split zijn voor een dominante eigenschap. Dominant zijn: Groen (alle vormen), Dominant Bont, Grijs, Klaarpen, Violet, Spangles, Geelmasker (in de Blauwserie) en, uiteraard, de Kuif.

RECESSIEF:

Dit is het meest voorkomende mutatietype, dat, gepaard aan een wildkleur, slechts splitten oplevert die dan dus dat recessieve gen dragen voor die mutatie, of dat, als beide ouders die

kleur tonen, uitsluitend jongen van die kleur oplevert. Recessief zijn: Blauw (alle vormen), Recessief Bont, Fallow, Grijsvleugel, Overgoten Geel, Overgoten Wit, Wit- en Geelvleugel en tenslotte Saddleback.

GESLACHTSGEBONDEN RECESSIEF:

Mannen van deze mutatie zijn belangrijk, doordat ze, als ze gepaard worden aan een pop van die kleur, de grootste kans geven dat alle jongen die kleur hebben. In andere gevallen kunnen jongen split zijn of de mutatie tonen, afhankelijk van hun geslacht en dat van hun ouders.

Geslachtsgebonden-recessief zijn: Cinnamon, Opaline, Slaty (leikleur), Lutino, Albino en Lacewing. (Uw vertaler is het hier niet mee eens. In de biologie geldt dat Albino en dus ook Lutino beide altijd recessief vererven. Satinet echter vererft altijd geslachtsgebonden. Bijgevolg zullen de vermeende Albino's en Lutino's in feite dus Satinetten moeten zijn)

GEKUIFD:

Alle gekuifde Grasparkieten zijn enkel-factorig dominant van genetische oorsmaak en zowel de man als de pop kunnen een kuif hebben. Er zijn drie vormen erkend: Rozetkuif, Halve Rozet en Puntkuif. De kuif kan met elke kleur worden gecombineerd. Een Crestbred-normale vogel zal, gefokt uit een kuif, en weer gepaard aan een kuif, meer kuiven opleveren. (Ook hiermee is uw vertaler het niet eens. Genetisch ligt het voor de hand dat uit genoemde combinatie evenveel kuiven als niet-kuiven zullen vallen).

ENKELVOUDIGE EN DUBBELVOUDIGE DONKERFACTOR:

Deze beide factoren hebben een donkermakende invloed op de gradatie van de primaire kleuren. Enkelvoudig aanwezig krijgen we bij de groenserie een Donkergroene en bij de dubbele factor verschijnt de Olijfgroene kleur. In de blauwserie produceert de enkele factor Kobaltblauw en de dubbele factor geeft Mauve.

Simpele voorbeelden van paringen met gebruikmaking van dominant- en recessievererfende eigenschappen geven enig idee hoe de dominante kleurgenen de fokresultaten zullen beïnvloeden bij dominante (bv. Groen) en recessieve (bv. Blauw) genen.

Een van de recente mutaties bij de Grasparkiet is de Spangie. Hij is ontstaan in Australië in 1974 en werd naar Europa gebracht in 1980 en enkele jaren later naar de Verenigde Staten. Het is een dominante mutatie. Spangies verschillen van elke andere variëteit door de omkering van de vleugeltekening. Als men die bij deze Mauve-Opaline-Kobalt-Spangie man bestudeert, dan zien we deze omkering t.o.v. dezelfde tekening bij andere variëteiten.

UREN DE GRASPARKIET

Deze Dominantbonte-Hemelsblauwe man is een fraaie vogel. De lichaamstekening is verdeeld in drie vlekken van blauw, wit en blauw. Vergeleken met de Recessiefbonte, heeft de Dominantbonte een andere lichaamsaftekening en er is een witte irisring in de zwarte ogen. De Recessiefbonte heeft een diepzwart oog zonder een dergelijke ring. Deze vogel heeft, bezien vanuit tentoonstellings-aspect, een behoorlijke fout vanwege het bont in de vleugels. De standaard verklaart het bont van de vleugel nader. Zoals zijn naam al zegt, vererft de variëteit dominant.

Deze Texas Clearbody man toont het effect van de zwarte vleugeltekening, zwarte staart, en vlekken op een tamelijk verdunde lichaamstekening. Deze kleur ontstond in Texas, omstreeks de jaren vijftig. Het is een geslachts-gebonden eigenschap die echter t.o.v. Lutino en Albino dominant is.

Voorbeeld 1.

Paart men een Lichtgroene=dominant, met een Hemelsblauwe=recessief, zullen alle jongen Lichtgroen zijn, maar split voor Hemelsblauw. Internationaal noteert men nu Lichtgroen/Hemelsblauw. De slash betekent: de vogel is split voor wat erachter staat.

Voorbeeld 2.

Vervolgens, als een Lichtgroene/Hemelsblauwe gepaard wordt met een Hemelsblauwe, zal 50% van de geproduceerde jongen Lichtgroen/Hemelsblauw zijn en de andere 50% zal Hemelsblauw zijn.

Voorbeeld 3.

Nemen we nu aan dat de jonge LGr/Hbl. uit voorbeeld 1 gepaard wordt aan een Grijsvleugel Donkergroen (ook een recessieve mutatie, maar met de enkele donkerfactor), zullen de jongen die eruit vallen voor 50% Lichtgroen en voor

50% Donkergroen zijn, doordat één van de ouders de enkelvoudige donkerfactor bezit. De jongen zullen ook split zijn voor Grijsvleugel, doordat het recessieve gen voor Grijsvleugel bij één van de ouders voorkomt. Voorts zullen 50% van de jongen split zijn voor Hemelsblauw, doordat één van de ouders voor deze eigenschap split is. Dit split-zijn is niet zichtbaar en komt wellicht bij verdere fok weer aan het licht. Dit is een zogenaamde 'verborgen' factor, die later voor 'terugslag' zorgt. Technisch gezien zullen de jongen geshowd kunnen worden als Lichtgroen/Hemelsblauw/Grijsvleugel en de Donkergroene als Donkergroen/Hemelsblauw/Grijsvleugel. Echter, omdat slechts 50% van de vogels split is voor HBl, en men niet weet welke dat zijn, kan men dat Hemelsblauw maar beter weglaten, dat is ook eerlijker.

De voorbeelden 2 en 3 tonen hoe een vogel een dominante kleur kan tonen en toch in zijn genetische opmaak één of meerdere genen kan dragen, maar niet andersom.

Voorbeeld 4.

Afhankelijk van de kleur van zo'n jong uit voorbeeld 3: Lgr./Hb/Grvl., kunnen de fokresultaten heel verschillend zijn. Als de erfelijke mogelijkheden van de partner onbekend zijn, dan kan men voor aardige verrassingen komen te staan.

Voorbeeld 5.

Als de Hemelsblauwe uit 1 gepaard wordt met een recessiefblauwe, zijn alle jongen Hemelsblauw. Hieruit blijkt ook dat recessieve kleuren alleen maar te zien zijn als ze op beide helften van het chromosomenpaar aanwezig zijn.

Vogelkwekers vermelden vaak hoe ze een spectaculaire kleurencombinatie hebben uit een paartje Grasparkieten dat heel gewoon van kleur was. Dit is simpelweg een geval van "terugslag", dus het weer optreden van eigenschappen waar beide vogels split voor waren.

PRIMAIRE KLEUREN:

Er zijn negen primaire basiskleuren die de grasparkietenkweek beïnvloeden: Lichtgroen, Donkergroen, Olijfgroen, Grijsgroen, Hemelsblauw, Kobalt, Violet, Mauve en Grijs.

Andere normale kleuren zijn: Licht-, Donker- en Olijfgroengeselovergoten (heeft lichtviolette wangvlekken, (noot v.d. vert.), Grijsovergoten, Geel- en Witsulfused (bij ons ook wel overgoten genoemd, maar nu met Blauwe wangvlekken, noot v.d. vert.), Lutino en Albino. In de USA (maar ook in west-Europa, noot v.d. vert.), zijn er ook andere kleuren beschikbaar, zoals Slate Lichtgroen, Slate Donkergroen (in de groenserie is Slate moeilijk herkenbaar, wel beter in de blauwserie. Noot v.d. vert.).

Zowel de primaire kleuren als de andere kleuren kunnen ook weer in Opaline worden ingefokt en verder in Dominantbont, Recessiefbont, Cinnamon, Klaarpen, Texas Clearbody, Laced Clearbody, Easy Clearbody, (noot v.d. vert.: de term Clearbody is ook in Nederland ingeburgerd. Texas Clearbody heeft opgebleekte vleugeltekening. Easy is de naam van een kweker bij wie de mutant in kwestie is ontstaan. De vleugeltekening hierbij is normaal en er is een zilverkleurige wangvlek. Laced is hetzelfde als Easy), Spangles, Grijsvleugel, Wit- en Geelvleugel, Lacewing, Geelmasker, Australisch Geelmasker (alleen in de blauwserie) en Fallow.

Bij combinatie van al deze eigenschappen moet men zich realiseren dat er meer dan honderd kleuren zijn, die weer met andere kleuren kunnen worden gecombineerd om zo tot een enorm aantal mogelijke kleuren en variëteiten te komen.

Dit is een exemplarische Cinnamon-Grijsgroene man. Het Cinnamon (bruine vleugel) heeft de neiging de diepte van de lichaamskleur van de vogel met 50% te verminderen. Cinnamon is geslachtsgebonden, hetgeen betekent dat poppen de kleur al of niet kunnen tonen, terwijl de man de factor Cinnamon ook verborgen kan dragen.

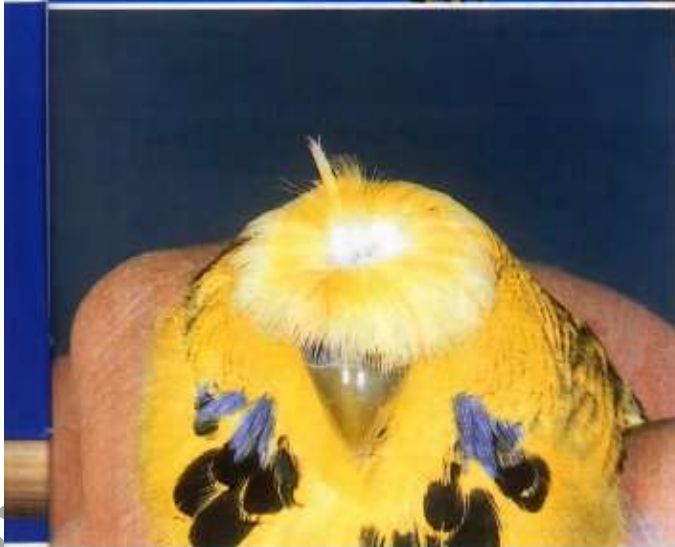

Deze Geelmasker-Albino man is een zeer fraaie vogel door de combinatie van het gele masker en het albino. Het effect van het geel op het wit verandert de lichaamskleur in een algemeen zachte citroengele kleuring.

UREN DE GRASPARKIET

Deze Donkergroene man is van uitzonderlijke tentoonstellingskwaliteit. Let op de breedte van het gezicht en de grote vlekken.

Deze vogel was beste Grasparkiet op de in 1998 gehouden Franse Nationale Tentoonstelling. De Donkergroene is duidelijk een Lichtgroene met een toegevoegde donkerfactor. Zijn tegenpool in de blauwserie is de Kobalt. Om Donkergroen te produceren moet je voor één van de ouders een Donkergroene of een Olijfgroene nemen (is een lichtgroene met dubbele donkerfactor).

De Kuif ontstond in Australië rond 1920. Er zijn drie types: Puntkuif, Halve Rozet en Rozetkuif. Bij de Rozetkuif (zie foto) komen de veren uit één punt en liggen plat op de kop. De kuiven vererven t.o.v. elkaar semi-dominant.

Over de foto's:

Deze zijn speciaal geselecteerd om zoveel mogelijk verschillende basis-kleuren en variëteiten te laten zien. Sommige van de foto's laten twee, drie, vier of zelfs meer mutaties zien op één en dezelfde vogel.

Dankbetuiging:

Speciaal wil ik de onschatbare bijdrage van Ghalib Al-Nasser vermelden. (internationaal Grasparkietenkeurmeester) wiens specialistische kennis van genetica bij Grasparkieten in het algemeen, veel achtergrondinformatie heeft verschaft voor dit artikel. Hij heeft ook in Frankrijk en andere Europese landen gekeurd en geeft lezingen in de USA.

Naslagwerken:

Alderton, David: A Birdkeeper's Guide to Budgies. Salamander Books, Londen.

Moizer, Stan en Barbera: Budgerigars, A Complete Guide. Meerhurst Press Londen 1988. (Noot v.d. vert.: In Nederland zij verwezen naar boeken van Beckmann en Van der Linden).

Slotopmerking van uw vertaler:

Ook voor dit artikel heb ik, evenals voor het vorige artikel, hulp van onschatbare waarde gehad van de heer Piet Onderlinde. Waarvoor mijn hartelijke dank!

Vertaling: Peter Otten

Deze Opaline-Violet man toont waarom Violet beschouwd wordt als de mooiste kleur in de negen primaire Grasparkietenkleuren. Opaline is geslachtsgebonden. De heldere mantel (zadel) op de rug van de vogel is een belangrijk kenmerk.

Sinds we door de veranderde wetgeving bijna alle soorten Europese vogels vrij mogen houden, heb ik mijn zinnen gezet op een koppel, haakbekken. In België zag je deze vogels zo nu en dan op tentoonstellingen wat mij dan het meest opviel aan deze vogels was de rust waarmee ze zich showden in de Tentoonstellings kool. Dus een koppel haakbekken moest er komen, eer je dergelijke vogels aanschaf wil je toch wel wat meer van ze weten dan blijkt dat er nog maar weinig artikelen over deze vogels bestaan in oude uitgaven van de K.E.V. vond ik wat informatie. Contact gezocht met een kweker van deze vogels en gevraagd of ik een koppel kon kopen het duurde tot eind 1998 eer de heer Moyart belde dat ik een koppel kon komen halen het was toen half december de vogels werden direct in de volière geplaatst waar ze samen bleven. De afmetingen zijn binnen gedeelte 1.3m lang 0.85 breed en 2.2 m hoog aansluitend een buiten volière van 2 m lang 0.85 breed en 2.2 hoog. Bodem bedekking binnen bestaat uit beuken snippers en buiten een betonvloer voorzien van een laag schelpen grit.

Noel had het nodige over deze vo-

gels verteld voeding, nest gewoonte en dergelijke.

Voeding was al het eerste probleem voor deze vogels ze worden meestal gehouden op een gewone wildzang mengeling, of kanarie mengeling maar als je naar de vorm van de snavel kijkt zie je dat ze zeker ook grovere zaden eten, dus eerst een andere zaad mengeling voor de vogels gezocht een speciale haakbekken mengeling, deze mengeling vul ik nog aan met wat extra boomzaden de haakbekken doen het goed op deze mengeling. Onkruiden verstrek ik ook aan deze vogels afhankelijk van de tijd van het jaar paardebloem knoppen, teunisbloem, zuring, en bijvoet. Takken van de hazelaar, pruim appel of peer, elzen takken met proppen en wilgen katjes. Ziek zijn ze nog geen dag geweest ze krijgen 2 maal per jaar een kuur met esb 3, waar ze wel gevoelig voor zijn is schurft aan de poten maar dit is goed tebestijden door de poten meermaals met vaseline in tesmeren, en enkele druppels anti lucht pijpmijt in de nek te druppelen.

In het voorjaar van 1999 werd een nest gelegenheid bij de vogels gehangen en kokosvezel als nest materiaal

verstrek de pop sleepte wel wat met nest materiaal maar tot nestbouw en eieren kwam het niet de man zong zo nu en dan. De conditie van de vogels bleef goed, ze bleven ook deze winter samen wat geen problemen gaf. Geef de vogels ook regelmatig een ruim bad ze zullen daar direct gebruik van maken ze zijn dan zo nat dat ze nog nauwelijks kunnen vliegen, ook nemen ze graag een zonnebad net als goudvinken.

Het voorjaar brak aan en er veranderende duidelijk wat bij de haakbekken de man zong nu van s'morgens tot s'avonds laat ook werd hij nu wat dominantier tenopzichte van de pop, de pop was tot opheden de baas in de volière en bij de etens bak. Ook het gedrag van de pop veranderende duidelijk de takken van de wilgen katjes die nu in de volière hingen werden finaal door haar gesloopt, zou het dit jaar dan lukken haakbekken te kweken. Helaas sloeg voor mij het noodlot toe en moest ik voor enkele weken het ziekenhuis in, net nu de vogels in broed conditie komen, gelukkig werden de vogels prima verzorgd door mijn vrouw die mogelijk nog meer plezier aan de haakbekken beleeft dan

ik. Zo zie je maar mannen dat het belangrijk is dat je vrouw achter je hobby staat. Begin mei het nest gelegenheid in kooi opgehangen. Dit bestaat uit een plankje van 25 x 25 cm als bodem met daarin een rond gat zodat daar een nestkom in past van 16 cm doorsnee zeker niet kleiner voorzien van een touw nest. Aan de bodem op een van de zijden brengen een plankje aan van 25 x 7 cm voor bevestiging aan de wand. Rond het nest hoef je geen groen of kunstgroen aanbrengen de pop sloop alles ze overziet graag alles wat in haar buurt gebeurt zorg er wel voor dat het nest goed vast zit. Veertien mei begint de pop met nestmateriaal te slepen het nest word op een wat donkere plaats gemaakt de man zong nu bijna constant en zette zijn veren op de kop hierbij op. Zestien mei nam ik voor de eerste keer een paring waar, dit gebeurt op de bodem van de voliëre en niet op de stok zoals bij de meeste andere vogels en 18 mei lag het eerste ei in het nest wat nog niet half klaar was. Gelukkig was de nestkom voorzien van een touw nest de pop bouwde echter gewoon veder aan het nest, zondag 21 mei was het nest volledig klaar en begon ze met broeden 22 mei 5 eieren in het nest. De eieren werden niet geraapt. Nest controle is bij deze vogels geen enkel probleem de pop zit op de rand van het nest terwijl ik met mijn hand in het nest zit. Zondag 28 mei bleek bij nest controle dat 2 van de 5 eieren bevrucht waren het begin was er. De man voert de pop regelmatig op het nest en gaat er soms bij zitten dit verloopt allemaal nog zonder problemen, in de tweede week kreeg de man regelmatig van de pop op zijn kop wanneer hij weer eens uitbundig zat tezingen in de buiten voliëre zaterdag de dag voordat de eieren uit moeten komen keert de rust terug. Zondag morgen liggen er twee jongen in het nest ze lijken op

jonge goudvinken. Ervoer wat de vogels krijgen bestaat uit kiemzaad pinky's en een deel konacorn en een deel brid mix met een hard gekookt ei en beschuitmeel dit wordt door de vogels goed opgenomen.

De man voerde vanaf de eerste dag goed mee. Ook werden nu witte meelwormen en meelworm poppen genomen. Acht juni jaagt de pop constant achter de man aan dit blijft duren en naar de jongen kijken ze niet meer om, de man uit gevangen en in een grote T.T. kooi in de gang pad geplaatst zodat ze elkaar konden zien, voor de man was het plaatsen in de kooi geen straf hij bleef gewoon zingen. De jongen met de spuit bijgevoerd gelukkig ging de pop weer op het nest om de jongen warm tehouden en ook voerde ze de jongen weer.

9 juni de jongen zijn nu 5 dagen oud tijd om te ringen de ringen voorzien van stukje ventielslang iets wat ik normaal nooit doe maar de haakbek houd zijn nest zo schoon dat ik geen risico neem het ringen zelf geeft problemen. 12 juni de man weer bij de pop gelaten ze hing meer aan het gaas dan dat ze naar haar jongen keek, de man gaat direct naar het voer bak en even later zit hij de jongen te voeren. 2 dagen later gaat het weer mis de man weer uitgevangen, hij bleef achter de pop aan zitten om met haar te paren het was zo erg dat de pop in een hoekje op de bodem zat en zich niet meer durfde bewegen zodra ze dit deed dook de man erbovenop als ik niet zou in gerippen zou dit de dood van de man of de pop betekenen het was toen net zo warm. 17 juni zie ik de pop weer met kokos vezel slepen het liefst gebruikt ze de gebleekt uitvoering hiervan. De man er bij gelaten en direct volgt een paring. De jongen liggen nog in het nest dus een nieuw nest opgehangen, di-

rect begint ze met de nestbouw de man voert de jongen verder. 18 juni vliegen de jongen uit hoewel van uitvliegen eigenlijk ging sprake is ze laten zicht zo uit het nest vallen, zorg er voor dat de jongen van de grond kunnen komen wanneer ze op de grond blijven speren ze niet dit ondanks de oude vogels voer aanbieden, ik heb een rekje en enkele stenen in de voliëre geplaatst wat verder opvalt is dat het ene jong duidelijk groter is dan het andere.

Waarom de pop een nieuw nest bouwt is mij een raadsel het oude nest is nog zo schoon dat het lijkt of het niet gebruikt is, de oude vogels dragen alle mest weg. 20 juni legt de pop het eerste ei van het tweede legsel nog twee eieren volgen in het nest het vierde ei word vanaf de stok gelegd is dus kapot. Dit komt waarschijnlijk door dat te man weer er fel is, eet misschien zelf meer pinky's dan dat hij aan de jongen voert de man weer maar uitgevangen en afwachten wat er gaat gebeuren de pop gaat niet tot broeden over maar zorgt wel voor de jongen. Toevallig woensdag een telefoontje van een vriend hoe het met de haakbekken ging ik vertelde hem hoe het er voor stond, hij had een goudvink op onbevruichte eieren zitten en kon de eieren daar wel onder leggen, deze eieren bleken echter onbevruucht te zijn. Dan denk je einde kweek seizoen van de haakbek daar in de informatie die over deze vogels bestaat ze een hooguit twee broedsels per jaar hebben, maar 2 jongen is beter dan niets. Groot was dan ook de verrassing toen ik 29 juni in de voliëre kwam en de pop op het nest aantrof eerst denk je dan eieren te vroeg weg gehaald, toen de pop even later van het nest was gekeken daar lag weer een ei er volgden er nu 3 zodat dit legsel uit 4 eieren bestaat de pop gaat nu broeden. De jongen beginnen op een leeftijd van 4 weken ook zelf wat te eten, maar als ze de kans krijgen bedelen ze bij de man die ze dan ook wat toe stopt Alles verloopt zoals bij het eerst legsel de man zingt volop en krijgt dus weer regelmatig op zijn kop. De pop zit weer vast te broeden word daarbij regelmatig gezelschap gehouden door een van de jongen waarschijnlijk een pop de andere is een man. Zelfs wanneer er foto's gemaakt worden van een afstand van 80 cm met flits licht komt ze nog niet van het nest. 15 juli waren er 2 van de 4 eieren uitgekomen, 16 juli waren er 3 jongen het 4e ei is niet uitgekomen de eerste 2 jongen groeien weer als kool het derde jong blijft achter en is 19 juli s'morgens dood de 2 overgebleven jongen

worden 20 juli geringd, de ringen worden weer voorzien van een stukje ventielslang.

De jongen van het eerste nest die nu 6 weken oud zijn zitten nog steeds bij de oude vogels en worden met rust gelaten. Wanneer ik nieuw eivoer neer zet komt eerst de pop eten en dan de twee jongen als de man dan ook komt bedelen ze direct bij hem om voedsel wat ze nog steeds van hem krijgen. De dood van het derde jong wijt ik volledig aan mij zelf ik had de hoeveelheid pinky's op moeten voeren omdat de jongen van het eerste nest hier ook volop van eten. Zondag 23 juli lag een jong dood op de grond naar de reden kan ik alleen maar raden de buurman had tegen de muur beton tegels gezet wat met het nodig lawaai gepaard ging misschien is de pop daar van geschrokken en is bij het wegvliegen het jong uit het nest gevallen of misschien is het jong niet gevoerd en daar door dood gegaan. De man is nu zwaar in de rui en help de pop niet bij het voeren van de jonge hij voerde de eerste ronde juist wel mee en beter dan de pop. Wat opvalt is dat de pop nu bijzonder tam is als ze op het plankje bij het nest zit neemt ze zowel van mij als van mijn vrouw pinky's uit de hand aan, dit dat

ze zo zacht dat je nauwelijks voelt dat ze het tussen je vingers uit pakt. Ik hoop dat ik het overgebleven jong wel op stok komt zondag 30 juli is het over gebleven jong uit het nest en een paar uur later zit het al op het ladderje en word door de pop gevoerd, zodat ik nu wel durf te zeggen dat dit kweek seizoen met 3 jonge haakbekken afgesloten kan worden, de eerste 2 jongen zijn bijna niet meer van de oude vogels te onderscheiden alleen aan de kop vorm en kleur is het verschil nog te zien.

Dat het terecht is de ringen van een stukje ventiel slang te voorzien bleek zaterdag 29 juli toen Frans Pijnen de voorzitter van de spec. Club Europese cultuurvogels dia's kwam maken omzijn verzameling aan te vullen, voor deze gelegenheid werd het nest van de muur geschroefd om buiten te kunnen fotograferen de schroef waarmee het nest vast zat werd in de etensbak gelegd toen we terug kwamen was de schroef weg deze was door de vogels mee genomen naar de buiten volière en door het gaas naar buiten gewerkt, met de ringen zullen deze vogels op dezelfde manier omgaan. Zo het er nu uitziet zal ik deze vogels inzenden op onze jubileum show te Hintham. Vrijdag morgen 25

aug. Lag plotseling een van de oudste jongen dood zonder een direct aanwijsbare reden, de avond er voor hadden we nog naar de vogels staan kijken toen ze buiten zaten, je kon duidelijk zien dat het een man en een pop waren. Het dode jong was niet mager had geen vergrote lever of op gezette darmen, hij lag dood met een zaad korrel nog in zijn snavel het leek wel of hij door een hart aanval om het leven gekomen was. Begin oktober is mijn kweekman door een infectie met het pokken virus gestorven de infectie zat in de keel waardoor de vogel eigenlijk de honger dood is gestorven, hij kon niet meer voldoende voedsel tot zich nemen. Toen de vogel op een morgen dood lag zaten de jonge vogels en de oude pop naast hem op de grond. De vogels wisten schijnbaar goed dat hij dood was want nadat ik de dode man had weggehaald heb ik ze niet meer om hem horen roepen, toen ik enkele dagen daarvoor met de man naar de dieren arts was hebben ze constant zitten roepen. Voor mensen die de haakbek niet kennen denken misschien wat een vreemd verhaal, maar kwekers van de haakbek zullen mijn verhaal kunnen bevestigen het zijn zeer sociale vogels. Onder tussen ben ik weer in bezit van een nieuwe man ik hoop hiermee in het nieuwe kweek seizoen resultaat te halen.

Conclusie ik hoop dat dit artikel er toe mag bijdragen dat meer mensen deze mooie vogels gaan houden en kweken, het zijn niet de makkelijkste vogels zeker in de broedtijd er is veel tijd nodig voor observatie maar het zijn wel vogels waar men veel plezier aan kan beleven door hun rustige aard en ze worden zeer vertrouwd met hun verzorgers.

Piet de Dreu.

DIEFSTAL

Na de zuidelijke provincies komen nu blijkbaar de noordelijke provincies aan de beurt met name Groningen en Friesland.

Gestolen werden vogels van allerlei pluimage van putter en ander wildzang tot kaketoets, kleur- en postuurkarnaries.

De vogels werden zo van hun jonge gehaald jonge en eieren bleven achter.

Op woensdag 25-4 werd er op klaarlichte dag bij een kweker van goudvinken 15 stuks uit de volière gehaald, de sloten waren doorgesneden, de schade is f 2000,00.

Bij weer een andere kweker zijn ze tweemaal geweest er bleef er een over.

Sommige mensen waren aangesproken met de vraag kent u hier vogelkwekers, ik wil er graag een kopen want de vogel van mijn moeder is doodgegaan.

De plaatsen die mij zijn doorgegeven, zijn Paterswolde en Drogeham.

De politie van Friesland en Groningen hebben de zaak in onderzoek Aandacht aan deze zaak gaven ook radio Noord en omroep Friesland.

Ook tijdens de AV is er aandacht geweest voor de diefstal er werd geopperd misschien een databank voor gestolen vogels.

Massale sterfte in een bestand met kanaries

Een kanarieliefhebber neemt contact op met een kliniek voor vogels vanwege sterfte in het bestand.

In een periode van 3-4 weken zijn er ruim 30 van de 40 kanaries doodgegaan.

De liefhebber heeft zich laten adviseren door andere liefhebbers en de voorzitter van de vereniging heeft hem "geholpen" om de kanaries te enten tegen pokken.

Na 4 weken werden enkele dode kanaries en 2 levende kanaries aangeboden voor onderzoek. Er waren op dat moment nog 6 kanaries in leven.

De belangrijkste bevindingen van het onderzoek van de levende en dode kanaries waren:

Onvolwaardige skelet- en veerontwikkeling, veroorzaakt door voedingsproblemen.

Rode bloedluizen, veroorzakers van bloedarmoede, brengen besmettelijke ziektes over en veroorzaken sterfte.

Een ernstige megabacterie-infectie in de kliermaag. Megabacteriën veroorzaken maagdarfstoringen, vermagering en sterfte.

Magnetisch materiaal in de spiermaag, veelal afkomstig uit toevoegingen zoals gemengd grit en soms van uit de bodem.

Aanwijzingen voor overmaat aan rode kleurstof. We moeten rekening houden met leverproblemen als gevolg hier van. Trichomoniasisbesmetting in de keel krop met aantasting van de slijmvliezen en kortademigheid.

Ernstige bacteriële besmetting, mogelijk een Salmonella/paratyfusbesmetting.

Lever- en miltafwijkingen, zeer verdacht van leukose. Er zijn aanwijzingen dat leukose bij kanaries wordt veroorzaakt door een virus.

Longontstekingen die mede het gevolg kunnen zijn van een pokkenbesmetting.

De liefhebber besloot om verder geen vervolgonderzoek te laten doen vanwege de kosten en omdat er in-

middels nog maar 5 vogels over waren. Door middel van weefselonderzoek had aangetoond kunnen worden of er sprake was van een besmetting met het pokkenvirus en of er sprake was van leukose.

Via een bacteriologisch vervolgonderzoek was het mogelijk geweest de achtergrond van de bacterie-infectie vast te stellen.

Deze lange lijst van problemen en gevonden ziektes verklaren de massale sterfte. Zoals meestal bij problemen in een vogelbestand ging het om een combinatie van verschillende problemen/ziektes. De verschillende problemen vragen om specifieke adviezen en specifieke behandelingen.

Veel problemen hebben te maken met fouten in het management waarbij het vooral gaat om de voeding, de huisvesting en de verzorging. Verder zijn veel besmettelijke ziektes het gevolg van de aanschaf van vogels zonder een aankoopcontrole en zonder een quarantaineperiode. Ook in dit geval was de besmetting met rode bloedluis onvoldoende serieus genomen.

Het geven van adviezen is een grote verantwoordelijkheid

Dat er bij het begin van de problemen geen onderzoek van de zieke/dode vogels is gedaan, is achteraf natuurlijk een trieste zaak omdat veel van de gevonden problemen behandelbaar zijn. Met gerichte adviezen was de vogels veel ellende bespaard gebleven.

De liefhebber heeft tot op het laatst badwater verstrekt. Badwater kan een belangrijke bron zijn van besmettelijke ziektes en de verspreiding daarvan binnen een bestand in de hand werken.

Op advies van andere liefhebbers zijn de vogels geënt tegen pokken vanwe-

ge de sterfte zonder voorafgaand onderzoek. Deze keuze is, gezien de bevindingen van het onderzoek, zeer ongelukkig. Bij navraag bleek ook nog dat de entnaald die gebruikt werd bij het enten tegen pokken, niet tussen de verschillende vogels werd gedesinfecteerd. In een situatie zoals bij deze liefhebber heeft de enting vermoedelijk alleen maar meer problemen veroorzaakt.

Deze liefhebber was natuurlijk aan het eind van zijn Latijn en wilde verder niet veel meer.

Hij heeft een negatieve ervaring opgelopen en is terecht gefrustreerd, omdat hij vertrouwd op de adviezen van andere liefhebbers.

De moraal van het verhaal is dat vogelliefhebbers zich blijkbaar nog steeds laten adviseren door andere liefhebbers, als het gaat om problemen, ziekte en sterfte bij vogels. Veel liefhebbers pretenderen deskundigheid, omdat zij al zo lang vogels hebben en beschouwen zich als adviseurs. Hoewel het in het algemeen beslist zal gaan om goede bedoelingen, moet iedereen zeer kritisch aankijken tegen adviezen van ondeskundigen. Het geven van adviezen is een grote verantwoordelijkheid. Als de adviezen fout blijken te zijn, kunnen de gevolgen ernstig zijn en kan een adviseur daar normaal gesproken op aangesproken worden.

Helaas blijkt in de praktijk vaak dat liefhebbers en vogels en zelfs hele vogelbestanden speelbal zijn van verkeerde adviezen.

Er is nog een lange weg te gaan voordat in het algemeen vogelliefhebbers de eigen vogels en de vogels van anderen zo serieus nemen dat er op een verantwoorde manier wordt omgesprongen met de belangen van de vogels en van de avicultuur.

*Drs. J. Hooimeijer
vogeldierenarts*